

Nämndsbudget 2018

Förskolenämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Nämndens ansvar	5
Mål.....	6
Målområde 1 – En ung, global och modern stad	6
Kommunfullmäktigemål – Malmöborna ska kunna känna sig stolta över sin unga, globala och moderna stad där frågor om jämlikhet, jämställdhet, antidiskriminering, miljö och delaktighet står högt på dagordningen.....	6
Barnen ska mötas i en förskoleverksamhet där det råder ett öppet och demokratiskt klimat. Varje barn ska uppleva sitt eget och allas lika värde.....	6
Samtliga nämnder och bolag får i uppdrag att exemplifiera hur man arbetar med att integrera de globala målen i samverkan med andra nämnder och externa aktörer.	7
Målområde 2 – En stad för näringsliv och arbete.....	8
Kommunfullmäktigemål – Malmöborna ska ha tillgång till en växande arbetsmarknad och ges förutsättningar för självförsörjning.....	8
Barnfamiljerna i Malmö ska erbjudas förskoleplats i den omfattning som behövs för att bidra till deras förutsättningar till självförsörjning.	8
Förvaltningen ska tillhandahålla saklig information för nyetablering av fristående förskolor och enskild pedagogisk omsorg.....	9
Målområde 3 – En stad för barn och unga.....	10
Kommunfullmäktigemål – Malmös barn och unga ska få det stöd och den utbildning de behöver för att växa upp under trygga och jämlika förhållanden och utveckla sin fulla potential.	10
Förskolenämnden ska bidra till det socialt hållbara Malmö genom att tillsammans med övriga nämnder, myndigheter, näringsliv och idéburen sektor arbeta för goda och likvärdiga uppväxtvillkor för alla barn.	10
Barnen ska erbjudas likvärdig förskola oberoende av var i staden verksamheten bedrivs.	11
Förskolenämnden och grundskolenämnden, i samarbete med servicenämnden, ges i uppdrag att höja andelen ekologisk mat som serveras i stadens förskolor och skolor.	12
Målområde 4 – En öppen stad	13
Kommunfullmäktigemål – Malmö ska vara en öppen, jämställd och inkluderande stad, fri från diskriminering, där alla ges lika rättigheter och möjligheter och där mångfalden är en tillgång.....	13
Barnen ska vistas i en förskoleverksamhet som präglas av ett aktivt förebyggande arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.....	13
Målområde 5 – En jämlik stad.....	14
Kommunfullmäktigemål – Malmöbor med behov av stöd och hjälp ska bemötas med respekt och ges förutsättningar för en meningsfull tillvaro med inflytande över sin vardag och i samhället	14
Barnen ska vistas i en förskoleverksamhet som anpassas efter enskilda barns behov och uppväger skillnader i barnens olika förutsättningar.	14
Målområde 6 – En trygg stad.....	15
Kommunfullmäktigemål – I Malmö ska alla känna sig trygga och vara säkra såväl i hemmet som i stadens offentliga rum.....	15

Förskolenämnden ska genom samverkan med övriga nämnder, myndigheter, näringsliv och idéburen sektor aktivt medverka till att skapa trygghet i Malmö.....	15
Barnen ska erbjudas förskola vars miljö är tillgänglig, trygg och säker samt stöder deras utveckling och lärande.....	16
Målområde 7 – En aktiv och kreativ stad.....	17
Kommunfullmäktigemål – I Malmö ska alla kunna utvecklas och stärkas med hjälp av ett meningsfullt fritid- och kulturliv.	17
Barn ska ges möjlighet att utveckla sin skapande förmåga och utmanas i sitt lärande genom olika estetiska uttrycksformer.....	17
Målområde 8 – En ekologiskt hållbar stad.....	18
Kommunfullmäktigemål – Malmö stad ska skapa en hållbar stadsstruktur för en växande befolkning och fortsätta utvecklas som en attraktiv och tillgänglig stad.....	18
Utbyggnad och ombyggnad av förskolor ska präglas av kostnadseffektiva och hållbara lösningar.	18
Kommunfullmäktigemål – Malmö ska vara en hälsofrämjande och klimatsmart stad där det är enkelt att göra hållbara val.....	19
Hälsa- och miljökrav ska styra valet av produkter i förskolornas dagliga miljö.....	19
Barnen ska erbjudas en förskoleverksamhet som stödjer fysisk aktivitet och hälsosamma livsval.....	20
Målområde 9 – En stad med bra arbetsvillkor.....	21
Kommunfullmäktigemål – Malmö stads medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och ska med hög kompetens och kunskap möta Malmöborna.....	21
Barnen ska möta kompetent personal med goda arbetsvillkor och attraktiv arbetsmiljö som skapar en trygg och lärande miljö.	21
Planering av verksamheten	24
Övergripande förutsättningar för hållbar utveckling	24
Barnens bästa förskola	25
Kvalitet och likvärdighet	26
Kompetens.....	29
Kapacitet.....	32
Volymer	33
Ekonomi.....	35
Resultaträkning.....	38
Investeringsram.....	38

Sammanfattning

Utvecklingen av förskoleverksamheten sker varje dag i mötet mellan barn och pedagoger. Det är här barnens bästa förskola skapas. Målen för verksamheten har sin grund i skollag och förskolans läroplan. Arbetet för att uppfylla dessa mål redovisas i den årliga lägesbedömningen. Förskolenämnden har samtidigt ansvar för planering och uppföljning av den kommunala förskoleverksamheten utifrån reglemente, kommunfullmäktiges mål och andra styrdokument.

När nämnden 2018 fortsätter arbetet med att skapa förutsättningar för barnens bästa förskola är flera grundstenar lagda för det långsiktiga utvecklingsarbetet. Ett systematiskt kvalitetsarbete som ständigt vidareutvecklas sker på förskolor och på huvudmannanivå, vilket bekräftats i Skolinspektionens tillsyn 2017. De organisatoriska förutsättningarna har förstärkts genom organisationsutveckling och genom att schema-lagd tid för medarbetare för verksamhetsutveckling har införts. Att ge stärkta förutsättningar för att varje barn, varje dag ska mötas av en god och likvärdig kvalitet i sin förskola och att varje medarbetare ges stöd och ledning i vardagen för att kunna utföra sitt uppdrag är en central utgångspunkt. Utvecklingsarbetet lyfts särskilt fram i den revisionsrapport om kompetensförsörjning, som presenterades i slutet av 2017.

Samtidigt som nämnden strävat efter att bygga en stabil och långsiktig hållbar grund för att möta kommande års utmaningar finns kritiska planeringsförutsättningar. Nämndens största utmaning för att skapa en likvärdig förskola är att attrahera och rekrytera, men framförallt behålla och kompetensutveckla medarbetare. Kompetens lyfts i *Lägesbedömning 2017* som en central framgångsfaktor och en viktig del i arbetet framöver handlar därför om vidareutvecklingen av en god arbetsmiljö där det finns tid för verksamhetsutveckling och kvalitetsarbete. Ett nära ledarskap skapar viktiga förutsättningar i detta arbete. Att ge fortsatt drivkraft till organisationsutvecklingen är därmed strategiskt viktigt 2018, liksom att arbeta vidare med aktiva åtgärder för kompetensförsörjning, stärkt lönearbete, arbetsmiljö och hälsa.

Förutsättningarna när det gäller lokalkapacitet och likvärdiga förskoleplatser för alla barn har varit i blickfånget sedan förskolenämnden bildades. År 2018 är första året det finns tillräcklig lokalkapacitet. Arbetet med att skapa likvärdiga förskolor fortsätter genom att ersätta lokaler med brister och med hänsyn till geografisk närhet. Utvecklingen av lokalkostnader är dock en kritisk framgångsfaktor. Nämndens erfarenheter visar generellt på ökade kostnader när det gäller nybyggda lokaler, vilket medför högre hyreskostnader. Ökade lokalkostnader har direkt påverkan på det ekonomiska utrymmet för den pedagogiska verksamheten. År 2018 fortsätter det prioriterade arbetet i samarbete med flera nämnder i syfte att utbyggnad och ombyggnad ska präglas av kostnadseffektiva lösningar.

Förskolenämnden bidrar genom sitt kärnuppdrag i utvecklingen av den socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbara staden. Satsningar på barns utveckling i ett livslångt perspektiv är viktiga för att uppnå målet om minskad ojämlikhet i hälsa i Malmö. En förskola med god och likvärdig kvalitet kan ha en utjämnande effekt och har stor betydelse för barn vars vårdnadshavare har begränsade socioekonomiska villkor och barn som i övrigt lever i utsatthet. Här är utvecklingen av familjecentraler tillsammans med andra nämnder i Malmö och Region Skåne prioriterad.

Förskolans läroplan är pedagogernas viktigaste verktyg och en självklar utgångspunkt i planeringsarbetet. Regeringen beslutade våren 2017 om att förskolans läroplan ska revideras. Den nya läroplanen börjar gälla den 1 juli 2018. Nya lagar och förordningar träder i kraft under 2018. Detta gäller till exempel nya förvaltningslagen och dataskyddsförordningen, vilka kommer att ställa högre krav gällande serviceskyldigheten och skyddet av den enskilde och ligga till grund för nämndens arbete under år 2018. Strategiarbetet för att med stöd av digitalisering utveckla barnens bästa förskola fortsätter och flera tekniska satsningar sätts, däribland ett digitalt närvarosystem för ökad trygghet för barnen och för mer kvalitativ bemanning.

Antal barn i åldern 1-5 år beräknas uppgå till 23 423 barn, varav 89,5 procent (20 803 barn) väntas efterfråga plats i förskoleverksamhet. Kommunbidraget uppgår till 2 814,2 Mkr och har ökat jämfört med 2017 med 26,8 Mkr för demografiska förändringar och 73,3 Mkr (2,7 procent) för ökade priser och löner.

Nämndens ansvar

Förskolenämndens ansvarar enligt kommunfullmäktiges reglemente för förskola och pedagogisk omsorg fram till dess att barnet börjar förskoleklass eller barnets skolplikt infaller. I ansvaret ingår öppen förskola och omsorg på annan tid än då förskola erbjuds. Förskolenämnden fullgör de uppgifter som enligt skollagen och andra författningar ankommer på kommunal huvudman.

Förskolans uppdrag är att lägga grunden för ett livslångt lärande. Förskolenämnden ska skapa förutsättningar för en verksamhet som är rolig, trygg och lärorik och som erbjuder barn oavsett kön en god pedagogisk verksamhet. Nämnden ansvarar för att förskoleverksamheten utgår ifrån en helhetssyn på barnet och barnets behov och att verksamheten utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. En viktig målgrupp är barn som behöver särskilt stöd i sin utveckling.

Förskolenämnden bidrar genom sitt kärnuppdrag i utvecklingen av den socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbara staden. Satsningar på barns utveckling i ett livslångt perspektiv är viktiga för att uppnå målet om minskad ojämlikhet i hälsa i Malmö och har en tydlig anknytning till FN:s Agenda 2030. Det förebyggande och trygghetsskapande arbetet i Malmö är ett brett samhällsuppdrag som kräver samverkan mellan olika myndigheter, organisationer, civilsamhälle, näringsliv och medborgare. Förskolenämndens verksamhet bidrar aktivt i detta arbete.

Förskolenämndens viktigaste uppdrag är att skapa en likvärdig förskoleverksamhet med god kvalitet. För att barn och ungdomar i Malmö ska ges goda förutsättningar och stå väl rustade inför framtiden krävs nära samverkan och samarbete mellan stadens nämnder och förvaltningar för att inom sina ansvarsområden bidra till en positiv utveckling av förskoleverksamheten.

Förskolenämnden beslutar om godkännande av fristående förskoleenheter, samt fastställer bidrag till enskild huvudman och handlägger ärenden inom detta område. Vidare har förskolenämnden enligt skollagen tillsynsansvar när det gäller fristående förskoleenheter för enskild pedagogisk omsorg.

I Malmö finns 243 kommunala förskolor (december 2017), två kommunala enheter för pedagogisk omsorg (dagbarnvårdare), 9 kommunala öppna förskolor, 77 förskolor i fristående regi samt 10 huvudmän som bedriver enskild pedagogisk omsorg. För 2018 planeras att 20 803 barn har en plats i förskola eller pedagogisk omsorg i Malmö (20 393 heltidsplatser).

För att möjliggöra fördelning av bidrag till kommunala och fristående verksamheter antog nämnden i december *Nämndsbudget 2018 för övergripande kostnader och befolkningsansvar med ersättningar till förskolor och pedagogisk omsorg* (FSKF-2017-1052). Detta beslut innefattade grundersättning och volymer. Föreliggande nämndsbudget innehåller utöver dessa delar mål, planering av verksamheten, resultaträkning och investeringsram.

Mål

Utvecklingen av förskoleverksamheten sker varje dag i mötet mellan barn och pedagoger. Det är här barnens bästa förskola skapas. Målen för verksamheten har sin grund i skollag och förskolans läroplan. Förskolenämnden ska som huvudman för utbildningen skapa goda förutsättningar för det pedagogiska uppdraget. Det handlar om att säkerställa förutsättningarna för en likvärdig verksamhet av god kvalitet. Det pedagogiska arbetet utifrån läroplanens strävansmål leds av förskolechefen och planeras och genomförs av arbetslaget.

Styrningen och ledningen med mål inom förskolan tar således avstamp i nationella mål och riktlinjer och omsätts i det dagliga arbetet tillsammans med barnen. Utvecklingen sker genom ett systematiskt kvalitetsarbete på flera nivåer; på enhetsnivå och på huvudmannanivå.

Varje år sker en övergripande uppföljning och rapportering till förskolenämnden av det systematiska kvalitetsarbetet genom en lägesbedömning. Lägesbedömningen syftar till att ge en bild av kvaliteten (måluppfyllelsen) i verksamheten och de förutsättningar som förskolorna har för sitt arbete.

Samtidigt har förskolenämnden i egenskap av kommunal nämnd ansvar för planering och uppföljning av den kommunala förskoleverksamheten med utgångspunkt i reglemente, mål i kommunfullmäktiges budget och andra styrdokument. Malmö stad har nio målområden med tio kommunfullmäktigemål som pekar ut riktningen för de kommande årens arbete i nämnder, förvaltningar, bolagsstyrelser och bolag.

Målen löper under mandatperioden och varje nämnd och bolagsstyrelse ansvarar för att bidra till att uppnå kommunfullmäktiges mål. Förskolenämnden har i linje med detta formulerat nämndsmål i förhållande till samtliga kommunfullmäktigemål. Även nämndsmålen är satta med långsiktighet och löper över mandatperioden.

Förskolornas systematiska kvalitetsarbete och den årligen återkommande lägesbedömningen har varit avgörande när förskolenämndens målkedja har tagits fram och utvecklats. Det systematiska arbetet för att utveckla kvaliteten är centralt i förskolenämndens arbete med mål och budget inför kommande år.

Nämndens utvecklingsarbete kring den kommunala styrningen och ledningen med mål är långsiktigt och har under år 2017 fortsatt genom dialog inom ramen för arbetet med planering och uppföljning. Nämndsmål och målindikatorer har i vissa fall kompletterats inför år 2018. Arbetet har bland annat genomförts med utgångspunkt i kommunstyrelsens *Analys av nämndsmål för 2017 utifrån kommunfullmäktigemålen* (Dnr STK-2017-687) och i takt med den nationella styrningen och uppföljningen.

Under varje målområde nedan beskrivs hur nämndsmålet bedöms bidra till kommunfullmäktigemålet. Bland annat lyfts också fram hur samverkan sker med andra nämnder och aktörer i detta arbete, samt det utvecklingsarbete som hittills genomförts för att förbättra möjligheterna att bidra till kommunfullmäktigemålet.

Målområde 1 – En ung, global och modern stad

Kommunfullmäktigemål – Malmöborna ska kunna känna sig stolta över sin unga, globala och moderna stad där frågor om jämlikhet, jämställdhet, antidiskriminering, miljö och delaktighet står högt på dagordningen.

Nämndsmål:

Barnen ska mötas i en förskoleverksamhet där det råder ett öppet och demokratiskt klimat. Varje barn ska uppleva sitt eget och allas lika värde.

Förskolenämndens mål bidrar till kommunfullmäktigemålet genom att respekt för de mänskliga rättigheterna och grundläggande demokratiska värden förmedlas till barnen och förankras i förskolans arbete. Omsorg om och hänsyn till andra människor, liksom rättvisa och jämställdhet samt egna och andras rättighet-

er är kärnvärden i detta arbete. Måluppfyllelsen påverkas av hur utvecklingen ser ut även inom de andra målområdena.

Inom förskolenämndens verksamhet är öppenhet och tillgänglighet grundläggande. Detta innebär att förskolenämndens verksamhet så långt som möjligt ska vara öppen och transparent. Samtidigt är det viktigt att värna om barnets integritet. Tillit till och förtroende för att förskolenämndens verksamhet värnar skyddet för den enskilde är en viktig förutsättning i ett demokratiskt arbetssätt. I och med att EU:s dataskyddsförordning träder i kraft den 25 maj 2018 kommer skyddet för den enskilde att stärkas ytterligare.

Barns inflytande och delaktighet är en grundläggande demokratisk princip i förskolan och ska kontinuerligt stärkas genom ett systematiskt kvalitetsarbete. Barnkonventionen som verktyg i arbetet med att skapa barnens bästa förskola går hand i hand med läroplanen och kommunfullmäktiges mål.

Samverkan och samarbete med övriga nämnder är grundläggande för måluppfyllelse. Genom nära samverkan med grundskolenämnden skapas förutsättningar för barnens väg genom utbildningssystemet. Andra exempel är samverkan med arbetsmarknads- och socialnämnden kring den socialt hållbara utvecklingen, trygghet och förebyggande arbete.

Arbetet för att öka andelen män i förskolan är långsiktigt. Arbetet fortsätter år 2018 med utgångspunkt i det arbetet som skett under år 2017. Förskolenämndens verksamhet har bland annat lyft frågan om fler män i förskolan nationellt och arbetat med uppföljning genom intervjuer.

Målindikator	Målvärde 2018
Andelen män bland förskolornas medarbetare	8 %
<i>Planeringskommentar</i> Tillgången till personal och personalens kompetens är grundläggande för kvaliteten i förskolan. Målet är att öka andelen män bland förskolornas medarbetare till angivet målvärde, ett arbete som är långsiktigt. År 2020 är målet att andelen bör uppgå till 10 procent och på längre sikt till 30 procent. Målindikatorn har valts med utgångspunkt i förskolornas systematiska kvalitetsarbete och lägesbedömningen. Uppföljning sker i samband med delårsrapport 2 och i årsanalysen.	
Andelen förskolor där barn har varit delaktiga i det systematiska kvalitetsarbetet.	100%
<i>Planeringskommentar</i> Barns delaktighet i det systematiska kvalitetsarbetet följs upp inom ramen för förskolornas kvalitetsrapportering och i lägesbedömningen. Målindikatorn har valts för att ge en bild av barnens möjlighet att utöva inflytande över det egna arbetet. Detta utgör ett prioriterat utvecklingsområde i de senaste årens lägesbedömningar. Uppföljning sker i samband med i årsanalysen.	

Åtagande
Förskoleförvaltningen ska attrahera, rekrytera och behålla män inom yrkena barnskötare, pedagog och förskollärare samt förste förskollärare.
Förskoleförvaltningen bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete med utgångspunkt i skollag och läroplan för att säkerställa att utbildningen utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna. Barns möjlighet att utöva inflytande över det egna arbetet är en central utgångspunkt.

Samtliga nämnder och bolag får i uppdrag att exemplifiera hur man arbetar med att integrera de globala målen i samverkan med andra nämnder och externa aktörer.

Förskolenämnden bidrar genom sitt kärnuppdrag till utvecklingen av den socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbara staden. Satsningar på barns utveckling i ett livslångt perspektiv är viktiga för att uppnå kommunfullmäktiges mål om minskad ojämlikhet i hälsa i Malmö.

Nämndens primära uppdrag är att arbeta för och utveckla en kvalitativ och mer jämlik förskola för alla förskolebarn i hela staden. Arbetet knyter tydligt an till FN:s Agenda 2030 där utmaningarna är globala,

men lösningarna företrädesvis lokala. Effekterna av förskolenämndens bidrag i detta arbete är som störst genom att barnen är delaktiga i arbetet för en hållbar utveckling. Samarbetet med andra nämnder och samhällsaktörer är en viktig förutsättning i arbetet med den hållbara staden.

Under 2018 kommer förskolenämnden fortsätta att utveckla samverkan kring de globala målen, bland annat genom den nyligen inledda samverkan med idéburen sektor för ett ökat deltagande i förskolan.

Åtagande

Förskoleförvaltningen ska genom samverkan med andra nämnder och externa aktörer arbeta för att de globala målen synliggörs.

Målområde 2 – En stad för näringsliv och arbete

Kommunfullmäktigemål – Malmöborna ska ha tillgång till en växande arbetsmarknad och ges förutsättningar för självförsörjning.

Förskolenämnden har två nämndsmål med inriktning mot självförsörjning, näringslivskontakter och sysselsättning. Det ena nämndsmålet har fokus på att skapa förutsättningar för familjernas möjlighet till självförsörjning genom att tillhandahålla förskoleplatser. Det andra nämndsmålet riktar sig mot näringslivet, fristående förskolor och enskild pedagogisk omsorg. Nämndsmålet har tydlig koppling till etableringsprocessen där aktuell och relevant information är en grundförutsättning för korrekt och sakligt bemötande.

Nämndsmål:

Barnfamiljerna i Malmö ska erbjudas förskoleplats i den omfattning som behövs för att bidra till deras förutsättningar till självförsörjning.

Förskolenämnden har genom sitt kärnuppdrag en viktig roll för att skapa förutsättningar för Malmöbornas självförsörjning. Genom att erbjuda barnfamiljer förskoleplats i den omfattning som behövs bidrar nämnden till grundläggande förutsättningar för måluppfyllelse. Alla barn vars vårdnadshavare efterfrågat plats har under de senaste åren erbjudits plats i förskoleverksamhet inom lagstadgad tid.

En god kapacitets- och lokalplanering är viktig för att kunna tillhandahålla förskoleplatser i den mån som behövs. Detta förutsätter ett strukturerat och systematiskt arbete med platsplanering. I takt med att förtätningen i staden tilltar begränsas också de ytor som kan användas för förskolor. Med dagens krav på miljö och hälsa både avseende inne- och utemiljö ökar kostnaderna för nya objekt. Denna målkonflikt är särskilt uppenbar i vissa geografiska områden.

Arbetet kräver nära samverkan med berörda nämnder i stadsplanerings- och byggprocessen, exempelvis tekniska nämnden, stadsbyggnadsnämnden, servicenämnden och miljönämnden. Detta sker i olika kommungemensamma arbetsgrupper för att ta till vara och föra fram förskolans intressen, samt för att bidra med kunskap inför de slutliga besluten. Förskolenämndens verksamhet deltar också aktivt i olika forum där frågor om hållbar utbyggnad och ombyggnad av förskolor diskuteras, samt är representerad i samråd för detaljplaner och översiktsplaner med mål att tillgodose behovet av förskolor i staden.

År 2017 infördes möjligheten för vårdnadshavare att välja flexibelt startdatum vid erbjudande av plats i kommunal förskoleverksamhet. För vårdnadshavarna innebär flexibelt startdatum en möjlighet att inom en period på 1-21 dagar välja startdatum och de får i och med detta större möjligheter att få det förskolealternativ som de önskar för sitt barn.

Vidare redovisades år 2017 en uppföljning av lokalbehovsplan för perioden 2018-2027 för förskolenämnden tillsammans med förslag till principer vid ersättning av lokaler. Detta bedöms vara ett viktigt steg för att ytterligare tydliggöra planeringsförutsättningarna för likvärdiga förskolor. Överväganden om utveckling av lokaler behöver löpande relateras eller kopplas till utbyggnad och andra lokalförändringar. En viktig förutsättning för detta arbete är samarbetet med andra nämnder och förvaltningar.

Målindikator	Målvärde 2018
Att efterfrågan på förskoleplats tillgodoses.	100 %
<p><i>Planeringskommentar</i></p> <p>Syftet med målindikatorn är att visa att alla barn vars vårdnadshavare efterfrågar plats får det inom lagstadgad tid. Detta är en viktig förutsättning för att vårdnadshavare ska ha förutsättningar för självförsörjning. Uppföljning sker i samband med delårsrapport 2 och i årsanalysen.</p>	

Åtagande
Förskoleförvaltningen ska säkerställa att efterfrågan på förskoleplats tillgodoses.

Nämndsmål:

Förvaltningen ska tillhandahålla saklig information för nyetablering av fristående förskolor och enskild pedagogisk omsorg.

Förskolenämnden beslutar om godkännande och rätt till bidrag för att etablera fristående enheter samtidigt som nämnden är tillsynsmyndighet enligt skollagen. Nämndsmålet har en tydlig koppling till etableringsprocessen där aktuell och relevant information är en grundförutsättning för korrekt och sakligt bemötande. Genom nämndsmålet kan förskolenämnden bidra till den del av kommunfullmäktigemålet som avser en växande arbetsmarknad.

Förskolenämndens verksamhet deltar i nätverk och andra former av erfarenhetsutbyte där andra kommunala verksamheter, som på ett eller annat sätt är involverade i processer som rör nyetablering, deltar. För att kunna tillhandahålla relevant information och säkra likvärdiga förutsättningar för fristående aktörer krävs upparbetade informationskanaler, internt inom nämndens verksamhet och i förhållande till miljöförvaltningen, stadsbyggnadskontoret och fastighetskontoret. Dialogen med de fristående aktörerna är central och kommer att ha fortsatt hög prioritet i arbetet för måluppfyllelse. Samverkan och erfarenhetsutbyte kommer även att ske med Malmö stads företagslots, som är en instans för stöd och vägledning kring nyetablering av företag.

Under år 2017 gjordes en enkätundersökning bland fristående huvudmän för att undersöka vilka eventuella hinder som de upplever när det gäller ansökan om godkännande/rätt till bidrag eller om utökning av befintlig verksamhet. Resultatet ligger till grund för arbetet år 2018.

Målindikator	Målvärde 2018
Antal möten med företagslotsen	2 st
<p><i>Planeringskommentar</i></p> <p>Syftet med målindikatorn är att belysa vikten av ett samarbete med företagslotsen för att gemensamt kunna erbjuda möjligheter för att underlätta för nyetablering av fristående förskolor och enskild pedagogisk omsorg. Uppföljning sker i samband med delårsrapport 2 och i årsanalysen.</p>	
Antal möten med fristående huvudmän	2 st
<p><i>Planeringskommentar</i></p> <p>Syftet med målindikatorn är att följa upp fristående huvudmäns tillgång till adekvat och uppdaterad information om arbetet inom förskolenämndens verksamhet i de delar som berör fristående huvudmän. Informations- och kommunikationsinsatser som riktas till fristående huvudmän som bedriver förskola och annan pedagogisk verksamhet för barn fram till dess att de börjar förskoleklass/barnets skolplikt infaller ska präglas av transparens och likvärdighet. Uppföljning sker i samband med delårsrapport 2 och i årsanalysen.</p>	

Åtagande
Förskoleförvaltningen ska säkerställa att det finns saklig och korrekt information om etablering av fristående förskola

Åtagande

och pedagogisk omsorg, och säkerställa goda kontakter gentemot fristående huvudmän.

Målområde 3 – En stad för barn och unga

Kommunfullmäktigemål – Malmös barn och unga ska få det stöd och den utbildning de behöver för att växa upp under trygga och jämlika förhållanden och utveckla sin fulla potential.

Förskolan har en viktig roll i arbetet med att skapa ett mer socialt hållbart Malmö. Både Kommissionen för ett socialt hållbart Malmö (Malmökommissionen) och Kommissionen för jämlik hälsa framhäver förskolans roll för barns utveckling och välmående. En likvärdig förskola med hög kvalitet kan förbättra barnens hälsa ur både ett kort och ett långt perspektiv.

Förskolenämnden har två nämndsmål kopplade till kommunfullmäktiges mål. Det första nämndsmalet handlar om att förskolenämnden har ett brett perspektiv när det gäller nämndens roll i arbetet med att skapa ett mer socialt hållbart Malmö. Förskolan är en viktig del i arbetet med att skapa goda och likvärdiga uppväxtvillkor för alla barn och i det arbetet behöver förskolenämnden samarbeta tillsammans med övriga nämnder, myndigheter, näringsliv och den idéburna sektorn. Det andra nämndsmalet handlar om att barnen i Malmö ska erbjudas likvärdig förskola oberoende var i staden verksamheten bedrivs.

Nämndsmål:

Förskolenämnden ska bidra till det socialt hållbara Malmö genom att tillsammans med övriga nämnder, myndigheter, näringsliv och idéburen sektor arbeta för goda och likvärdiga uppväxtvillkor för alla barn.

Förskolenämnden bidrar till kommunfullmäktigemålet genom att i samverkan med andra nämnder i Malmö, myndigheter, näringsliv och idéburen sektor fortsätta stärka arbetet för goda och likvärdiga uppväxtvillkor för alla barn. En komplettering har skett med detta nämndsmål i och med år 2018 för att tydliggöra och belysa förskolans roll i utvecklingen av det socialt hållbara Malmö.

En förskola med god och likvärdig kvalitet kan ha en utjämnande effekt för barn vars vårdnadshavare har begränsade socioekonomiska villkor och barn som i övrigt lever i utsatthet. I Malmö finns drygt tusen barn som inte är inskriva i förskolan. Enligt forskning har förskolan långsiktigt positiva effekter för barns lärande och utveckling. Störst betydelse bedöms förskolan ha för barn vars vårdnadshavare har begränsade socioekonomiska villkor och för barn som i övrigt lever i utsatthet. Genom att arbeta för att få fler barn i åldern tre till fem år att delta i förskolan bidrar förskolenämnden till kommunfullmäktiges mål om att Malmös barn och unga ska få det stöd och den utbildning de behöver för att växa upp under trygga och jämlika förhållanden och utveckla sin fulla potential.

En socialt hållbar stad byggs i samarbete med flera aktörer. Samarbetet med den idéburna sektorn, andra förvaltningar och myndigheter är av betydelse för att få fler barn i åldern tre till fem år att delta i förskolan. Samarbetet sker bland annat i den uppsökande verksamheten, genom familjecentraler och i mottagandet av nya Malmöbor från andra länder. Genom ett gott samarbete med bland annat föreningar och ideella organisationer kan nämnden hitta nya vägar för att komma i kontakt med fler vårdnadshavare som annars kan vara svåra att nå. Förskolenämnden är även genom förvaltningen delaktig i forumet Meet Malmö, där Malmö stad och näringslivet samarbetar för att hitta lösningar på stadens utmaningar.

Under år 2017 fortsked arbetet kring etablering av fler familjecentraler i samverkan med bland annat samarbetsaktörerna arbetsmarknads- och socialnämnden och Region Skåne. Den gemensamma avsiktsförklaring, som togs fram under året, lade en viktig grund för det gemensamma arbetet kommande år.

Kommunens familjecentraler/ familjecentralsliknande verksamheter är tillgängliga och underlättar för familjer att få kontakt med viktiga stödfunktioner i samhället då öppen förskola, socialtjänst, barnhälsovård och barnmorskemottagning är samlokaliserade. För förskolans del innebär familjecentraler förbätt-

rade möjligheter i den uppsökande verksamheten och möjligheter att minska antalet barn utanför förskoleverksamheten.

Målindikator	Målvärde 2018
Andel barn i förskoleverksamhet (av totala antalet barn i Malmö)	minst 89,5%
<p>Planeringskommentar</p> <p>Förskolans betydelse för barns utveckling, lärande och hälsa betonas av Kommissionen för ett socialt hållbart Malmö, samt av Kommissionen för jämlik hälsa. En likvärdig tillgång till förskola bedöms bidra till måluppfyllelsen.</p> <p>Målindikatorn belyser andelen barn av det totala antalet barn i Malmö som går i förskola eller pedagogisk omsorg och följs upp i samband med delårsrapport 2 och i årsanalysen.</p>	
Andel barn i åldern 3-5 år med förskoleplats	minst 96%
<p>Planeringskommentar</p> <p>Målindikatorn belyser andelen barn av det totala antalet barn åldern 3-5 år i Malmö som går i förskola eller pedagogisk omsorg. Målvärdet baseras på läget år 2017 då andelen barn i åldern 3-5 år med förskoleplats uppgick till i genomsnitt 96 procent.</p> <p>Målindikatorn är ny från och med år 2018. Uppföljning sker i samband med delårsrapport 2 och i årsanalysen.</p>	
Antalet öppna förskolor som är knutna till familjecentraler.	7 st
<p>Planeringskommentar</p> <p>Målindikatorn har valts med hänsyn till de slutsatser som Malmökommissionen och Kommissionen för jämlik hälsa drar kring förskolans avgörande betydelse för barns utveckling, lärande och hälsa. Förskolenämnden fattade i februari 2016 (FSKF-2016-5312) ett principbeslut att förskolenämnden i budgetarbetet framöver ska beakta behovet av ytterligare familjecentraler.</p> <p>I oktober 2017 fanns nio öppna förskolor, varav fem ingick i familjecentraler/ familjecentralsliknande verksamhet. Målvärdet för år 2018 utgår ifrån att ytterligare två öppna förskolor under året kommer att ingå i familjecentral/ familjecentralsliknande verksamhet.</p> <p>Uppföljning sker i samband med delårsrapport 2 och i årsanalysen.</p>	

Åtagande
Förskoleförvaltningen ska verka för att öka andelen barn i åldern 3-5 år i förskoleverksamheten.

Nämndsmål:

Barnen ska erbjudas likvärdig förskola oberoende av var i staden verksamheten bedrivs.

Förskolenämnden ska som huvudman för den kommunala förskoleverksamheten skapa förutsättningar för en likvärdig utbildning. En likvärdig verksamhet med god kvalitet krävs för att Malmös barn och unga ska få det stöd och den utbildning de behöver för att växa upp under trygga och jämlika förhållanden och utveckla sin fulla potential.

Nämndsmålet bidrar till kommunfullmäktigemålet genom att fokusera på en likvärdig förskola oberoende av var i staden den finns och genom att ta tillvara den kompetens som finns hos personalen. Personalens utbildning och kompetens har stor betydelse för kvaliteten i förskolan, där legitimerade förskollärare ska ansvara för undervisningen.

Barnets lärande och utveckling sker i ett sammanhang där personalens kompetens är av stor betydelse och där organiseringen av barngrupperna ska lägga grunden för kontinuitet och stabila relationer.

Samarbete med lärosäten och utbildningssamordnare är viktig för nämndens arbete med att säkerställa kompetensförsörjningen.

Det arbete med organisationsutveckling som pågår sedan 2016 bidrar med viktiga förutsättningar i arbetet med måluppfyllelse. Införandet av förste förskollärare och biträdande förskolechef bedöms bidra till det fortsatta arbetet för att kunna erbjuda barn en likvärdig förskola oberoende av var i staden verksamheten

bedrivs. Arbetet förutsätter samverkan såväl internt som med andra förvaltningar och nämnder.

Målindikator	Målvärde 2018
Skillnaden mellan omsättning av barn på förvaltningens förskolor (kontinuitet)	högst 19%
Planeringskommentar Lägesbedömning 2017 pekar på samband mellan barngruppernas organisering och förskolans kvalitet. Omsättningen av barn i barngrupperna framhålls som en av fler faktorer som bedöms påverka barngruppernas lämplighet. Målindikatorn sätter fokus på omsättningen av barn i verksamheten och förskolornas möjlighet att skapa kontinuitet och stabilitet i barngrupperna. Målvärdet avser skillnaden mellan den förskola som har lägst och den som har högst omsättning av barn i verksamheten. Förskolor kan av olika anledningar, till exempel i samband med nyetablering, ha förhållandevis låg eller hög omsättning i barngrupperna. Av denna anledning har de 20 procent av förskolorna som skiljer sig mest från medianen exkluderats från uppföljningen. Uppföljning sker i samband med delårsrapport 2 och årsanalys.	
Lägst andel förskollärare/förste förskollärare per förskoleområde	minst 30%
Planeringskommentar Personalens kompetens är grundläggande för kvaliteten i förskolan och en grundläggande förutsättning för en likvärdig förskola. Andelen förskollärare och förste förskollärare varierar mellan förskoleområdena. I delårsrapport 2, 2017 rapporterades en variation mellan 18-48 procent (juni 2017). Målindikatorn avser andel förskollärare och förste förskollärare per förskoleområde och målvärdet om 30 procent är satt som en lägsta nivå. Målindikatorn har valts med utgångspunkt i förskolornas systematiska kvalitetsarbete och lägesbedömningen. Uppföljning sker i samband med delårsrapport 2 och i årsanalysen.	

Åtagande
Förskoleförvaltningen ska sträva efter att öka kontinuiteten för barnen på förskolorna.
Förskoleförvaltningen ska arbeta för att minska skillnaden mellan förskoleområdena och utbildningsområdena avseende andelen förskollärare/förste förskollärare.

Förskolenämnden och grundskolenämnden, i samarbete med servicenämnden, ges i uppdrag att höja andelen ekologisk mat som serveras i stadens förskolor och skolor.

Uppdraget har nära kopplingar till nämndens pågående arbete för att öka omfattningen av ekologiska livsmedel och klimatsmart mat i nämndens verksamhet. Målsättningen är att erbjuda Malmös barn mat som är bra för hälsan, miljön och klimatet. I Malmö stad är målet att all mat som serveras ska vara ekologisk år 2020.

En viktig förutsättning i det fortsatta arbetet är samarbete, kommunikation och utbildning. De som kommer i kontakt med måltider inom förskoleverksamheten har en viktig funktion för att målet ska kunna uppnås. Matlagningspersonal, chefer och pedagoger behöver även fortsättningsvis involveras i arbetet.

Under år 2017 har samarbetet med miljönämnden och servicenämnden för att utveckla arbetet med att reducera klimatutsläpp från mat i förskolan fortsatt genom bland annat konkreta utbildningsinsatser. Samarbetet sker inom ramen för projektet *Klimatsmart mat i Malmö*. Utbildningarna har genomförts inom tre av förskolenämndens utbildningsområden för att öka kunskapen hos medarbetare och omfattar grundkurs med målgrupp chefer, pedagoger och matlagningspersonal, kurs i näringslära och menyplanering för matlagningspersonal samt växtbaserad praktisk matlagningskurs för matlagningspersonal. Detta arbete bedöms vara en viktig grund att stå på för att arbeta med kommunfullmäktiges uppdrag.

Kontinuerliga kommunikationsinsatser kring hälsosamma val och miljömärkta livsmedel ska fortsätta genom att synliggöra goda exempel i förskolorna. Samverkan och erfarenhetsutbyte tillsammans med miljönämnden och servicenämnden är viktigt i det fortsatta arbetet.

Förskolenämnden har beslutat om nämndsålet *Hälsa- och miljökrav ska styra valet av produkter i förskolornas*

dagliga miljö och under detta mål följs andelen miljömärkta livsmedelsinköp upp regelbundet. Detta beskrivs närmare under målområde 8.

Åtagande

Förskoleförvaltningen ska fortsätta arbetet för att öka omfattningen av ekologiska livsmedel och klimatsmart mat i förskolan. Till grund för arbetet ligger bland annat samarbetet med miljöförvaltningen och serviceförvaltningen inom ramen för projektet Klimatsmart mat i Malmö genom kompetensutveckling och kommunikationsinsatser.

Målområde 4 – En öppen stad

Kommunfullmäktigemål – Malmö ska vara en öppen, jämställd och inkluderande stad, fri från diskriminering, där alla ges lika rättigheter och möjligheter och där mångfalden är en tillgång.

Nämndsmål:

Barnen ska vistas i en förskoleverksamhet som präglas av ett aktivt förebyggande arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Förskolenämnden ska som huvudman för den kommunala förskoleverksamheten säkerställa att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn. Enligt skollagen ska förskolenämnden som huvudman vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Förskolenämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att arbeta aktivt och förebyggande mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Nämndsmålet är formulerat med koppling till kärnuppdraget i den nationella styrningen i skollagen och diskrimineringslagen.

Förskolenämnden kan bidra till att göra Malmö till en öppen, jämställd och inkluderande stad, fri från diskriminering och kränkande behandling genom förskolornas värdegrundsarbete som genomsyrar den dagliga verksamheten tillsammans med barnen.

Det finns ett etablerat samarbete mellan de tre utbildningsnämnderna i syfte att stärka verksamheternas förmåga att aktivt arbeta med ett normkritiskt perspektiv. Samarbetet som knyter an till aktuell forskning innefattar bland annat ett utbildningskoncept med stödmaterial i normkritik och utbildningsinsatser för berörd personal som tagits fram i samarbete med stadskontorets välfärdsavdelning och föreningen Malmö mot diskriminering. Pedagogisk inspiration, PI som är en gemensam avdelning mellan utbildningsförvaltningarna i Malmö, utbildar processtödjare på förskolorna som kan fungera som stöd åt cheferna i det normkritiska arbetet.

Till följd av ändringar i diskrimineringslagstiftningen, som trädde i kraft i januari 2017, har ett nytt stödmaterial tagits fram gällande förskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling. Utbildningsinsatser har genomförts under 2017 där alla förskolechefer och biträdande förskolechefer har fått utbildning om diskriminering och kränkande behandling.

Målindikator	Målvärde 2018
Andelen förskolor med upprättade planer mot diskriminering och kränkande behandling	100%
Planeringskommentar	
En grundläggande förutsättning för förskolornas förebyggande arbete mot diskriminering och kränkande behandling är att det sker ett systematiskt arbete där planer tas fram och följs upp på enhetsnivå.	
Det förebyggande och främjande arbetet för att motverka diskriminering och kränkande behandling och förskolans uppdrag att verka för lika rättigheter och möjligheter är ett prioriterat utvecklingsområde inom ramen för det systematiska kvalitetsarbete som genomförs inom verksamheten.	
Uppföljning sker i samband med årsanalysen.	

Målindikator	Målvärde 2018
Andel planer mot diskriminering och kränkande behandling som uppfyller kraven i skollagen och diskrimineringslagen	minst 100%
<p>Planeringskommentar</p> <p>För att uppfylla författningskrav och andra riktlinjer ska planerna för förskolornas förebyggande och främjande arbete omfatta uppföljning, kartläggning och analys, mål och åtgärder, delaktighet samt rutiner. Inför år 2018 ingår som en del av utvecklingsarbetet att säkerställa att förskolornas planer lever upp till kraven.</p> <p>Målindikatorn är ny från och med år 2018. Uppföljning sker i samband med årsanalysen.</p>	

Åtagande
Verksamheternas förmåga att arbeta aktivt med ett normkritiskt perspektiv ska stärkas och stödjas genom samarbete mellan skolförvaltningarna.
Förutsättningarna för förskolornas förebyggande och främjande arbete för att motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling i enlighet med gällande lagstiftning ska stärkas.

Målområde 5 – En jämlik stad

Kommunfullmäktigemål – Malmöbor med behov av stöd och hjälp ska bemötas med respekt och ges förutsättningar för en meningsfull tillvaro med inflytande över sin vardag och i samhället

Nämndsmål:

Barnen ska vistas i en förskoleverksamhet som anpassas efter enskilda barns behov och uppväger skillnader i barnens olika förutsättningar.

Förskolenämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att skapa förutsättningar för en förskoleverksamhet som anpassas efter enskilda barns behov och uppväger skillnader i barns olika förutsättningar. Nämndsmålet är formulerat med koppling till kärnuppdraget i den nationella styrningen kring likvärdighet.

Förskolenämnden har ett nära samarbete med de andra två utbildningsnämnderna; grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden för att stärka barn och elever på deras väg genom utbildningssystemet och då inte minst de barn som är i behov av särskilda stödinsatser för att kunna tillgodogöra sig undervisningen. Detta gäller bland annat övergångarna mellan förskolan och grundskolan. Vidare sker inom förskolenämndens verksamheter ett samarbete och en samverkan med Specialpedagogiska skolmyndigheten och Region Skåne.

Förskolenämnden ska som huvudman för den kommunala förskoleverksamheten lägga grunden för en utbildning där hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Enligt skollagen ska barn och elever ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. Utgångspunkten i förskoleförvaltningens arbete är ett synsätt där stödbehovet så långt det är möjligt relateras till den miljö barnet vistas i och alltså inte betraktas som en egenskap hos barnet.

Arbetet sker inom ramen för det kommungemensamma utvecklingsområdet *Alla barns rätt till stöd* som till huvudsak syftar till att utveckla en likvärdig organisation och arbetssätt när det kommer till skapandet av en utvecklande, inkluderande och tillgänglig förskolemiljö för alla barn på kommunens förskolor.

Under 2017 har en förvaltningsgemensam organisation för specialpedagoger och psykologer med lokala utvecklingsteam i varje utbildningsområde etablerats och de förvaltningsgemensamma riktlinjerna med stödmaterial för förskolornas arbete med alla barns rätt till stöd har setts över. Vidare har ett stödmaterial för samverkan med förskoleklassen, grundskolan och fritidshemmet tagits fram i samarbete med grundskoleförvaltningen.

Målindikator	Målvärde 2018
Andel förskolor som har en ändamålsenlig organisation där barn i behov av särskilt stöd uppmärksammas	100%
<p>Planeringskommentar</p> <p>Att förskolorna har en ändamålsenlig organisation för arbetet med barn i behov av särskilt stöd är en grundläggande förutsättning i arbetet med måluppfyllelse. <i>Alla barns rätt till stöd</i> är ett prioriterat utvecklingsområde även år 2018.</p> <p>I lägesbedömning 2017 framkommer att det stödmaterial som finns för arbetet inom området <i>Alla barns rätt till stöd</i> används i olika stor utsträckning på kommunens förskolor. En genomförandeplan som anger inriktningen för det fortsatta arbetet de kommande åren har tagits fram. Målindikatorn ska ge en bild av i vilken utsträckning förskolorna använder sig av stödmaterial i den praktiska vardagen.</p> <p>Lägesbedömning 2018 kommer att ge ett viktigt bedömningsunderlag när det gäller utvecklingen av denna målindikator.</p> <p>Uppföljning sker i samband med årsanalysen.</p>	

Åtagande
Förvaltningen ska arbeta för att säkerställa en förskoleverksamhet som kan tillgodose varje barns specifika behov av stöd.

Målområde 6 – En trygg stad

Kommunfullmäktigemål – I Malmö ska alla känna sig trygga och vara säkra såväl i hemmet som i stadens offentliga rum.

Förskolan har en viktig roll i arbetet för en trygg stad både genom att erbjuda en tillgänglig, trygg och säker verksamhet för de barn som deltar i verksamheten och genom rollen som samhällsaktör i både närområdet och Malmö i stort.

Förskolenämnden har två nämndsmål med inriktning mot Malmöbors upplevelse av trygghet. Det ena avser förskolenämndens samarbete och samverkan med övriga nämnder, myndigheter, näringsliv och civilsamhälle för att aktivt medverka till att skapa trygghet i Malmö. Det andra nämndsmålet avser arbetet för en trygg, säker och stimulerande miljö i Malmö stads förskolor.

Nämndsmål:

Förskolenämnden ska genom samverkan med övriga nämnder, myndigheter, näringsliv och idé- och kultur sektor aktivt medverka till att skapa trygghet i Malmö

Förskolenämndens verksamhet bidrar till kommunfullmäktigemålet i sin roll som samhällsaktör i både närområdet och Malmö i stort. Förskoleverksamheten bidrar med kunskaper och erfarenheter om barns uppväxtvillkor och om förutsättningar för det förebyggande och trygghetsskapande arbetet i Malmö. Detta är ett brett samhällsuppdrag som kräver samverkan mellan nämnder, myndigheter, organisationer, civilsamhälle, näringsliv och medborgare.

Samverkan, samarbete och samsyn är väsentliga i arbetet med en trygg och säker stad i sin helhet. Förskolenämndens verksamhet deltar aktivt i veckovisa avstämningsmöten kring trygghetsläget uppdelat på fem geografiska områden i Malmö. I dessa möten ingår även polis, räddningstjänst, arbetsmarknads- och socialförvaltningen, grundskoleförvaltningen, fritidsförvaltningen och hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen. Vid behov mobiliserar och samordnar grupperna gemensamma insatser för ökad trygghet.

I ärendet *Analys av nämndsmål för 2017 utifrån kommunfullmäktigemålen* (STK-2017-687) konstateras att skolenämndernas mål saknar uttryck för hur samverkan med andra aktörer går till. Mot bakgrund av detta och att förskolenämndens verksamhet sedan tidigare aktivt bidrar i ett kontinuerligt arbete tillsammans med andra aktörer har föreliggande nämndsmål lagts till inför år 2018.

Målindikator	Målvärde 2018
Aktivt arbete tillsammans med polis, räddningstjänst, socialtjänst, grundskola, fritid och hälsa-, vård- och omsorg utifrån trygghetsläget i Malmös geografiska områden.	
<p>Planeringskommentar</p> <p>Målindikatorn har valts för att följa utvecklingen av det gemensamma arbetet tillsammans med andra nämnder i Malmö, polis och räddningstjänst kring det förebyggande och trygghetskapande arbetet i Malmö.</p> <p>Uppföljningen bygger på en kvalitativ bedömning av det gemensamma arbetet. Målindikatorn anses uppfylld när det sker ett gemensamt arbete i samtliga av de fem geografiska områdena i Malmö. Med aktivt arbete avses regelbundna möten kring trygghetsläget och gemensamma insatser vid behov.</p> <p>Målindikatorn är ny från och med år 2018. Uppföljning sker i samband med delårsrapport 2 och i årsanalysen.</p>	

Åtagande
Förskoleförvaltningen ska bidra med erfarenheter och kompetens i det kontinuerliga förebyggande arbetet och i gemensamma insatser för en trygg stad tillsammans med andra förvaltningar, myndigheter, näringsliv och idéburen sektor.

Nämndsmål:

Barnen ska erbjudas förskola vars miljö är tillgänglig, trygg och säker samt stöder deras utveckling och lärande.

Förskolenämndens verksamhet bidrar till kommunfullmäktigemålet om trygghet och säkerhet i staden genom att arbeta för en trygg, säker och stimulerande miljö i förskolan. Förskolan ska enligt läroplanen erbjuda barn en trygg miljö som samtidigt utmanar till lek och aktivitet. Det sker ett kontinuerligt arbete på förskolorna inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet och med trygg och säker förskola.

Genom samarbete med exempelvis miljönämnden, tekniska nämnden och servicenämnden sker utveckling och erfarenhetsutbyte när det gäller en trygg och säker miljö i stadens förskolor. Samarbete med externa aktörer, som till exempel räddningstjänsten bidrar till att öka kunskaperna om hur en förskolas miljö bör vara för att vara trygg och säker.

Förskolenämndens verksamhet har deltagit aktivt i förberedelserna inför genomförandet av risk- och sårbarhetsanalys, RSA i Malmö år 2018. Arbetet kommer att ge ett underlag för prioritering av förbättringsåtgärder som kan minska risker och/eller öka förmågan att hantera olika typer av händelser inom förskolenämndens verksamhet. På detta sätt ges ett underlag för systematiskt och långsiktig arbete med trygghet och säkerhet.

Vidare har förbättringsområden identifierats i arbetet för att skapa förutsättningar för förskolornas regelbundna och dagliga arbete med trygg och säker förskolemiljö. Ett sådant förbättringsområde handlar om att under år 2018 öka tillgängligheten till stödmaterialet - *Trygg och säker förskola* - för chefer och medarbetare på förskolorna.

Målindikator	Målvärde 2018
Andel förskolor som genomfört barnskyddsronde enligt rutiner i stödmaterialet Trygg och säker förskola	100%
<p>Planeringskommentar</p> <p>Förskolorna ska inom ramen för rutiner i stödmaterialet <i>Trygg och säker förskola</i> genomföra ett systematiskt arbete för en trygg och säker förskolemiljö. Detta sker bland annat genom årliga barnskyddsronder som omfattar såväl inomhus- som utomhusmiljö, lekmaterial samt lekredskap. Vidare görs en inventering av förskolornas säkerhetsrutiner.</p> <p>Målindikatorn ska visa på förekomsten av ett regelbundet och systematiskt arbete för att barnen ska erbjudas en tillgänglig, trygg och säker förskolemiljö.</p> <p>Målindikatorn är ny från och med år 2018. Uppföljning sker i samband med årsanalysen.</p>	

Åtagande

Förskoleförvaltningen ska synliggöra risker och sårbarheter för att kunna förebygga och hantera uppkomna kriser. Risk- och sårbarhetsanalys, RSA ligger till grund för arbetet. Syftet är att öka kunskapen och medvetenheten i organisationen och att ge underlag för planering.

Förskoleförvaltningen ska fortsätta att utveckla arbetet för att skapa förutsättningar för förskolornas regelbundna arbete med trygg och säker förskolemiljö.

Målområde 7 – En aktiv och kreativ stad

Kommunfullmäktigemål – I Malmö ska alla kunna utvecklas och stärkas med hjälp av ett meningsfullt fritid- och kulturliv.

Nämndsmål:

Barn ska ges möjlighet att utveckla sin skapande förmåga och utmanas i sitt lärande genom olika estetiska uttrycksformer.

Förskolenämnden ansvarar för att skapa förutsättningar för barns utveckling och lärande enligt läroplanen. Förskolenämnden bidrar till kommunfullmäktigemålet genom att i samverkan och samarbete med kulturnämnden erbjuda barn möjlighet att utveckla sin skapande förmåga och utmanas i sitt lärande genom olika estetiska uttrycksformer. Barn ska ges möjlighet att kommunicera med hjälp av olika uttrycksformer såsom exempelvis bild, musik, drama, rytmik, dans samt rörelse.

Genom fortsatt nära samverkan med kulturnämnden förstärks arbetet för att bidra till Malmö som en socialt hållbar stad. Arbetet tar sin utgångspunkt i Malmö stads Kulturstrategi som utgår ifrån målsättningen om alla barns lika tillgång till kultur oavsett bakgrund. En fysisk arena för samarbetet är Kreativt lärcentrum, som erbjuder aktiviteter riktade till barn på Malmö stads förskolor och kompetensutveckling för medarbetare.

Samarbetet med kulturförvaltningen skapar möjligheter för förskolorna att erbjuda barnen kulturupplevelser genom att professionella kulturutövare bjuds in till förskolorna och att förskolorna kan ta del av kulturförvaltningens utbud via *Kulturkartan*. På förskolorna finns lokala kulturombud som fungerar som viktiga länkar mellan förskolornas pedagogiska arbete och kulturförvaltningen.

Under år 2017 har grunden lagts för en kulturplan för förskolan för att ytterligare stärka förutsättningarna för måluppfyllelsen. Ett förslag till kulturplan för förskolan kommer att färdigställas under våren 2018. Av 2017 års lägesbedömning framgår att flera av förskolorna i Malmö stad under året lyft fram estetiska uttrycksformer som ett särskilt utvecklingsområde i det systematiska kvalitetsarbetet.

Målindikator	Målvärde 2018
Antal genomförda aktiviteter som anordnas genom Kreativt lärcentrum	minst 100
Planeringskommentar Genom att belysa och följa upp det arbete som sker inom Kreativt lärcentrum ges en bild av utvecklingen när det gäller aktiviteter direkt riktade till barn i Malmös förskolor, samt samverkan med andra nämnder som en viktig förutsättning för måluppfyllelse. Målindikatorn har justerats i förhållande till uppföljningen under år 2017 och omfattar nu hela verksamheten inom Kreativt lärcentrum. Uppföljningen under 2018 avser det antal tillfällen som förskolor tar del av verksamheten. Målvärdet har satts i förhållande till utfallet läsåret 2016/2017. Under läsåret 2016/2017 uppgick antalet besök av förskolor till 98. Målvärdet för 2018 utgår ifrån att antalet besök ska öka. Uppföljning sker läsårsvis och rapportering sker i delårsrapport 2.	

Målindikator	Målvärde 2018
Andel barn inskrivna i kommunal förskola som tar del av kulturnämndens utbud till förskola och skola	
<p><i>Planeringskommentar</i></p> <p>En uppföljning av förskolebarnens deltagande i de aktiviteter som erbjuds genom Kulturkartan bidrar till kunskap om hur kommunens förskolor arbetar för att erbjuda barnen kulturupplevelser.</p> <p>Målindikatorn är ny från och med år 2018, vilket därmed utgör basår. Målvärde kan sättas först från och med läsåret 2018/2019.</p> <p>Målindikatorn är ny från och med år 2018. Uppföljning sker läsårsvis och rapportering sker i årsanalysen.</p>	

Åtagande
Förvaltningen ska i samarbete med kulturförvaltningen arbeta för att ge förskolorna likvärdiga förutsättningar för det kreativa skapandet tillsammans med barnen samt skapa möjligheter för förskolorna att erbjuda barnen kulturupplevelser.

Målområde 8 – En ekologiskt hållbar stad

Kommunfullmäktigemål – Malmö stad ska skapa en hållbar stadsstruktur för en växande befolkning och fortsätta utvecklas som en attraktiv och tillgänglig stad.

Nämndsmål:

Utbyggnad och ombyggnad av förskolor ska präglas av kostnadseffektiva och hållbara lösningar.

Förskolenämnden bidrar till kommunfullmäktigemålet genom att säkerställa utbyggnaden av samhällsservice i form av förskolor med god kvalitet och att tillhandahålla förskoleplatser till barn och deras vårdnadshavare.

Nämndens arbete sker med inriktningen att detta ska ske inte bara i tillräcklig omfattning och på geografiskt rätt plats i staden, utan också ur ett hållbart perspektiv. Detta bidrar till och skapar förutsättningar för stadens möjlighet att tillgodose en växande befolknings förväntningar på en attraktiv och tillgänglig stad. Genom samarbete med exempelvis miljönämnd och servicenämnd och att ställa krav på leverantörer och göra miljömedvetna och energieffektiva val bidrar förskolenämnden till stadens arbete med hållbar utveckling.

Förskolenämnden verkar för att på olika sätt föra fram förskolans behov i samhällsplaneringen. Detta innebär bland annat aktivt deltagande i kommungemensamma arbetsgrupper och forum där frågor om hållbar utbyggnad och ombyggnad av förskolor diskuteras, liksom representation i samråd för översiktsplan och detaljplaner med målet att tillgodose behovet av förskolor i staden. Samverkan och samarbete med andra nämnders förvaltningar är centralt i arbetet för måluppfyllelse. Samarbets- och samordningsmöten hålls löpande med bland annat stadsbyggnadskontoret, stadsfastigheter, LiMA och miljöförvaltningen.

I takt med att förtätningen i staden tilltar begränsas också de ytor som kan användas för förskolor. Med dagens krav vid stadsutveckling och på miljö och hälsa i både inne- och utemiljö ökar kostnaderna för nya objekt. Denna målkonflikt är uppenbar i vissa geografiska områden.

Under år 2017 har ett särskilt arbete genomförts för att tydliggöra problematiken kring kostnadsutvecklingen vid ombyggnad och nyproduktion av förskolor. Detta både för att ta fram analysunderlag och för att stärka strukturerna för arbetet med kontinuerlig kostnadskontroll. Arbetet ligger nu till grund för det fortsatta samarbetet med bland annat servicenämnden och tekniska nämnden kring kostnadseffektiva och hållbara lösningar.

Målindikator	Målvärde 2018
Förskolans behov i stadsplaneringen ska framgå i samtliga remissyttranden i samrådsärenden.	100 %
<p><i>Planeringskommentar</i></p> <p>Målindikatorn har valts med utgångspunkten att ett aktivt deltagande i planeringsprocessen och samverkan med olika aktörer medför ökad kompetens i frågor kring hållbar utveckling när det gäller ombyggnad och utbyggnad av förskolor.</p> <p>Målindikatorn syftar till att visa att nämnden varit delaktig i att gemensamt bygga en ekologiskt hållbar stad.</p> <p>Uppföljning sker i samband med delårsrapport 2 och i årsanalysen.</p>	
Aktivt samarbete med servicenämnden och tekniska nämnden för att utveckla kostnadseffektiva och hållbara lösningar.	
<p><i>Planeringskommentar</i></p> <p>Målindikatorn har valts för att åskådliggöra utvecklingen när det gäller det gemensamma arbetet tillsammans med servicenämnden och tekniska nämnden för kostnadseffektiva och hållbara lösningar vid ombyggnad och utbyggnad av förskolor.</p> <p>Uppföljningen bygger på en kvalitativ bedömning av det gemensamma arbetet. Målindikatorn anses uppfylld när det finns rutiner som fungerar och används för ett gemensamt arbete med kostnads kontroll och kostnadsutveckling för förskolelokaler, exempelvis utarbetade kommunikationsvägar, regelbundna möten eller avstämningar.</p> <p>Målindikatorn är ny från och med år 2018. Uppföljning sker i samband med delårsrapport 2 och i årsanalysen.</p>	

Åtagande
Förskoleförvaltningen ska arbeta för kostnadseffektiva och hållbara lösningar vid utbyggnad och ombyggnad av förskolor, och föra fram förskolans behov i stadsplaneringen för att möjliggöra detta. Detta ska ske i samarbete med berörda förvaltningar såsom stadsbyggnadskontoret, serviceförvaltningen och fastighetskontoret.

Kommunfullmäktigemål – Malmö ska vara en hälsofrämjande och klimatsmart stad där det är enkelt att göra hållbara val.

Förskolenämnden har två nämndsmål för att bidra till att Malmö utvecklas som hälsofrämjande och klimatsmart stad där det är enkelt att göra hållbara val. Det ena nämndsmålet avser hälso- och miljöval av produkter i förskolans dagliga miljö och det andra en förskoleverksamhet som stödjer fysisk aktivitet och hälsosamma livsval.

Nämndsmål:

Hälso- och miljökrav ska styra valet av produkter i förskolornas dagliga miljö.

Förskolenämnden bidrar till kommunfullmäktigemålet genom kontinuerlig vidareutveckling av nämndens verksamhet för att minska den negativa påverkan på klimat och miljö. Valet av produkter i förskolan styrs av höga hälso- och miljökrav, vilka är centrala utgångspunkter för nämndens verksamhet i alla de val som görs i den löpande verksamheten. Förskolenämndens verksamhet arbetar för att öka omfattningen av hållbara inköp av ekologiska varor i nämndens verksamheter med särskilt fokus på livsmedel. Livsmedel är den enskilt särskilt största inköpsposten för förskolorna och bedöms ha stor klimatpåverkan.

Ett kollegialt lärande och samverkan med andra nämnder ses som en framgångsfaktor för att öka måluppfyllelsen. Under år 2017 har förskolenämnden, servicenämnden och miljönämnden haft ett gemensamt uppdrag från kommunfullmäktige att utveckla arbetet med att reducera klimatutsläppen från mat i förskolan. Detta samverkansuppdrag har skett inom ramen för projektet *Klimatsmart mat i Malmö* och har utmynnat i konkreta utbildningsinsatser för att öka kunskapen hos medarbetare. Projektet *Klimatsmart mat i Malmö* pågår fram till halvårsskiftet 2019. Utöver utbildningsinsatserna pågår utvecklingsarbete för att identifiera metoder för att mäta och åskådliggöra matsvinn.

År 2017 utvecklades ett uppföljningsinstrument som stöd till förskolechefer. Syftet är att ge en lägesbild när det gäller inköp av livsmedel. Varje månad skickas en särskild rapport till respektive förskolechef. Här

finns information om andel inköp den senaste månaden, vilket är en viktig grund för fortsatt planering och bedömningar.

Kontinuerliga kommunikationsinsatser kring hälsosamma val och miljömärkta livsmedel genom att bland annat synliggöra goda exempel bedöms som viktigt för en fortsatt positiv utveckling av måluppfyllelsen. Samverkan och erfarenhetsutbyte med framför allt servicenämnden och miljönämnden är viktigt i det fortsatta arbetet med att bidra till en klimatsmart stad. Här utgör det pågående samarbetet inom ramen för projektet *Klimatsmart mat i förskolan* en viktig arena.

Utbildning och informationsinsatser genomfördes på Malmö stads förskolor 2017 för att uppnå en kemikaliesmart vardag för barn. Ett stödmaterial har tagits fram som innehåller checklistor för olika områden, exempelvis när det gäller möbler och textil, leksaker, material för att skapa samt livsmedel.

Målindikator	Målvärde 2018
Andelen miljömärkta livsmedelsinköp	minst 78%
Planeringskommentar Målindikatorn har valts utifrån att livsmedel är den enskilt särskilt största inköpsposten för förskolorna och att livsmedel bedöms ha en stor klimatpåverkan. Målvärdet är satt med utgångspunkt från utvecklingen av andelen miljömärkta livsmedelsinköp för helåret 2017. I november 2017 uppgick andelen till 73 procent, vilket var i nivå med målvärdet 2017. Målvärdet år 2018 utgår ifrån en ökning av andelen inköpta livsmedel med fem procentenheter. År 2018 ska förskolenämnden enligt uppdrag från kommunfullmäktige i samarbete med servicenämnden höja andelen ekologisk mat som serveras på förskolorna. Målindikatorn ger underlag för redovisningen även när det gäller detta uppdrag. Uppföljning sker i samband med delårsrapport 2 och i årsanalysen.	

Åtagande
Förskoleförvaltningen ska säkerställa att hälso- och miljökrav styr valet av produkter i förskolans dagliga miljö, samt öka andelen miljömärkta inköp av livsmedel.
Förskoleförvaltningen fortsätter utvecklingsarbetet kring utbildning och kompetensutveckling tillsammans med serviceförvaltningen och miljöförvaltningen i syfte att reducera klimatutsläppen från mat i förskolan.

Nämnds mål:

Barnen ska erbjudas en förskoleverksamhet som stödjer fysisk aktivitet och hälsosamma livsval.

Förskolenämnden bidrar till kommunfullmäktigemålet genom att arbeta för att utveckla förutsättningarna för barns fysiska aktivitet och hälsosamma livsval. Enligt förskolans läroplan bör utomhusvistelsen ge möjlighet till lek och andra aktiviteter både i planerad miljö och i naturmiljö.

Förskolors pedagogiska miljö är en viktig kvalitetsfaktor i undervisningen och de fysiska förutsättningarna i form av bland annat utemiljö har i detta sammanhang en stor påverkan. Brister i den fysiska miljön kan kompenseras av medvetna strategier för att höja kvaliteten i förskolornas pedagogiska miljöer.

Inom förskolenämndens verksamheter sker ett kontinuerligt arbete för att se till att barn dagligen vistas utomhus, såväl på förskolans egen utegård som i närliggande parker och lekplatser samt i form av olika utflykter till andra naturområden. För befintliga utemiljöer genomförs ett kontinuerligt arbete för att säkerställa att utemiljön är trygg och säker. Detta sker i samarbete med servicenämnden.

Pedagogisk inspiration, PI erbjuder två gånger per år verksamheter att ansöka om särskilda satsningar när det gäller utemiljö. Inom ramen för *Pedagogiska förskolegårdar* kan Malmö stads förskolor få möjlighet att få stöd i sitt utvecklingsarbete kring utomhuspedagogiska arbetssätt och den fysiska utemiljön. Utgångspunkten är att skapa kreativa, spännande och gröna förskolegårdar för barn.

Sedan mars 2017 erbjuds barn i Malmö stads förskolor möjlighet att besöka Bokträdgården i Torup. Här

erbjuds barn en stimulerande utemiljö som skapar utrymme att röra på sig i lek och olika aktiviteter. Att få vistas i en grönskande miljö kan gagna barn som idag inte har tillgång till de utemiljöer som de behöver och detta kan bidra till utjämnande effekter av socioekonomiska skillnader. Ett övergripande syfte är att skapa en likvärdig förskoleverksamhet för alla barn i Malmö.

Målindikator	Målvärde 2018
Kvalitetshöjande åtgärder i förskolornas utemiljö	
<p><i>Planeringskommentar</i></p> <p>Målindikatorn har valts med utgångspunkt i de kvalitetshöjande åtgärder i förskolornas utemiljö som sker kontinuerligt under året enligt särskild årsplanering. Detta för att stärka förutsättningarna för förskoleverksamheten att erbjuda barn på Malmö stads förskolor fysisk aktivitet och hälsosamma livsval.</p> <p>Uppföljning sker genom en kvalitativ bedömning i samband med årsanalysen. Minst en kvalitetshöjande åtgärd i utemiljön per utbildningsområde ska vara genomförd under 2018 för att målindikatorn ska anses vara uppnådd. Med kvalitetshöjande åtgärd avses insatser där bedömningar av hela utemiljön är utgångspunkten för genomförandet. Målindikatorn är ny från och med år 2018. Uppföljning sker i samband med årsanalysen.</p>	
Antal besök av förskolor på Bokträdgården i Torup	150 (2017 basår)
<p><i>Planeringskommentar</i></p> <p>Målindikatorn har valts med utgångspunkten att visa på de särskilt kompletterande möjligheter till fysisk aktivitet och hälsosamma livsval som erbjuds barn på Malmö stads förskolor. Verksamheten startade i mars 2017 och det totala antalet besök under året beräknas till drygt 100. För helåret 2018 görs bedömningen att antalet besök kommer att uppgå till minst 150.</p> <p>Uppföljning sker i samband med delårsrapport 2 och i årsanalysen.</p>	

Åtagande
Förskoleförvaltningen ska förbättra förutsättningarna för barnens utevistelse.

Målområde 9 – En stad med bra arbetsvillkor

Kommunfullmäktigemål – Malmö stads medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och ska med hög kompetens och kunskap möta Malmöborna.

Nämndsmål:

Barnen ska möta kompetent personal med goda arbetsvillkor och attraktiv arbetsmiljö som skapar en trygg och lärande miljö.

Förskolenämnden bidrar till kommunfullmäktigemålet genom att långsiktigt arbeta med att säkerställa kompetensförsörjningen, skapa goda arbetsvillkor och en attraktiv arbetsmiljö. Personalens kompetens har stor betydelse för kvaliteten i förskolan och bidrar till en trygg lärmiljö. En attraktiv arbetsmiljö som kännetecknas av delaktighet och inflytande samt goda förutsättningar för att kunna utföra sitt uppdrag är viktigt för att attrahera, rekrytera och behålla medarbetare. Att under år 2018 ge fortsatt drivkraft till arbetet med organisationsutvecklingen bedöms vara en strategiskt viktig förutsättning för att möta nämndens utmaningar.

Som ett led i att säkerställa kompetensförsörjningen av barnskötare finns sedan 2016 en traineoutbildning i samarbete med Arbetsförmedlingen och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden. Vidare finns ett samarbete med Arbetsförmedlingen, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och arbetsmarknads- och socialnämnden kring *Förskoletalanger* som bygger på konceptet för traineoutbildningen.

Samarbete med lärosäten och utbildningssamordnare är viktigt för nämndens arbete med att säkerställa kompetensförsörjningen. Det finns en tydlig plan för den arbetsplatsförlagda utbildningen för barnskötare och samarbete med externa utbildningsaktörer kring innehåll och utformning. Vidare finns ett etablerat samarbete med Malmö högskola avseende förskolläraernas verksamhetsförlagda utbildning.

För att skapa en god hälsa och minska sjukfrånvaron pågår samarbete med Försäkringskassan och företagshälsovården i arbetet med rehabilitering och förebyggande åtgärder.

Förskollärare är sedan tidigare ett bristyrke både nationellt och i Malmö stad. I Arbetsförmedlingens rapport "Var finns jobben" (Bedömning till och med första halvåret 2018) bedöms förskollärare vara en av de tre yrkesgrupperna i Sverige där det råder störst brist. Behov av förskollärare finns både i grundskoleförvaltningen och i förskoleförvaltningen samtidigt som antalet nyexaminerade förskollärare inte täcker det behov som finns. Bristen på förskollärare har inneburit att antalet barnskötare ökat med närmare 900 de senaste fyra åren. Samtidigt finns brist på utbildade barnskötare. Förskoleförvaltningen har därför startat ett långsiktigt arbete för att säkerställa kompetensförsörjningen av barnskötare.

Målindikator	Målvärde 2018
Ökning av antalet förskollärare	minst 50
<p><i>Planeringskommentar</i></p> <p>Personalens kompetens är grundläggande för kvaliteten i förskolan.</p> <p>Målet är att öka antalet förskollärare med minst 50 medarbetare under 2018. Syftet är att säkerställa förskollärarkompetensen i barngruppen.</p> <p>Målvärdet avser förändringar i antalet förskollärare på förvaltningsnivå jämfört med december 2017. Antalet förskollärare varierar under året. Antalet förskollärare är högre i början av året eftersom rekryteringen av nyexaminerade förskollärare sker i samband med att förskollärarna tar examen i januari. Antalet förskollärare tenderar att minska i september då medarbetare byter arbetsplats i samband med terminsstart.</p> <p>Uppföljning sker i samband med delårsrapport 2 och i årsanalysen.</p>	
Andelen barnskötare med formell kompetens	minst 55 %
<p><i>Planeringskommentar</i></p> <p>Personalens kompetens är grundläggande för kvaliteten i förskolan.</p> <p>Hösten 2016 startades ett arbete för att säkerställa kompetensförsörjningen av barnskötare. Kartläggningen av barnskötarnas kompetens gjordes första gången i december 2016 och utgör därmed utgångspunkten för målvärdet. Arbetet med att säkerställa kompetensförsörjningen av utbildade barnskötare förväntas få effekt de kommande åren. Målet är att andelen barnskötare med formell kompetens ska vara minst 55 procent 2018.</p> <p>Målvärdet avser förändring i andelen barnskötare som har formell kompetens jämfört med december 2016 när den första kartläggningen genomfördes.</p> <p>Uppföljning sker i samband med delårsrapport 2 och i årsanalysen.</p>	
Sjukfrånvaron	högst 7,8 %
<p><i>Planeringskommentar</i></p> <p>En bra och attraktiv arbetsmiljö är en förutsättning för god hälsa, en trygg och lärande miljö samt för medarbetaren i det professionella uppdraget.</p> <p>Arbetet med att minska sjukfrånvaron har pågått sedan förvaltningens bildande. 2015 intensifierades arbetet utifrån handlingsplan <i>Insatser för att minska sjukfrånvaron</i>. Under 2016 infördes den nya organisationen som genom sitt nära ledarskap bland annat förväntas ge effekt på hälsan och därmed minska sjukfrånvaron. Målet är att den totala sjukfrånvaron ska vara högst 7,8 procent för helåret 2018. Syftet med att minska sjukfrånvaron är att öka förutsättningarna för en god arbetsmiljö och verksamhet samt öka hälsan.</p> <p>Uppföljning sker i samband med delårsrapport 2 och i årsanalysen.</p>	
Andelen timavlönade barnskötare	högst 6%
<p><i>Planeringskommentar</i></p> <p>En trygg anställning är en viktig förutsättning för goda arbetsvillkor.</p> <p>Arbetet med att minska andelen timavlönade till förmån för månadsavlönade har pågått sedan 2014 utifrån handlingsplanen för timavlönade. Målet är att andelen timavlönade barnskötare ska vara högst 6 procent. Syftet är att minska andelen timavlönade till förmån för tryggare anställningsformer. Inom nämndens verksamhet sker ett aktivt arbete med resurs- och bemanningsplanering och bemanningsteam för att skapa en kvalitativ bemanning. Andelen timavlönade barnskötare är viktigt att följa upp som en indikator utifrån detta kvalitetsarbete.</p> <p>Uppföljning sker i samband med delårsrapport 2 och i årsanalysen.</p>	

Åtagande
Förskoleförvaltningen ska arbeta för att minska sjukfrånvaron i verksamheten.
Förskoleförvaltningen ska arbeta för att andelen timavlönade barnskötare inte överstiger 6 procent.
Förskoleförvaltningen ska attrahera, rekrytera och behålla förskollärare och förste förskollärare.
Förskoleförvaltningen ska öka andelen barnskötare med formell kompetens.

Planering av verksamheten

I detta avsnitt beskrivs planeringsförutsättningar som påverkar arbetet i förskolenämndens verksamheter år 2018.

Övergripande förutsättningar för hållbar utveckling

Förskolenämndens arbete för att skapa barnens bästa förskola bidrar till att skapa ett socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbart Malmö. Förskolan är en skolform, men också en social investering där nämnden ser satsningar på barns utveckling i ett livslångt perspektiv, genom bland annat trygga relationer och arbetet med familjecentraler, som viktiga delar i att uppnå målet om minskad ojämlikhet i hälsa i Malmö. Samarbetet med andra aktörer som till exempel nämnder och myndigheter, den idéburna sektorn och näringslivet är av stor vikt i arbetet med att skapa en mer hållbar stad.

Kommissionen för jämlik hälsa och Kommissionen för ett socialt hållbart Malmö (Malmökommissionen) framhäver vikten av förskolan. En förskola med god och likvärdig kvalitet kan ha en utjämnande effekt och har stor betydelse för barn vars vårdnadshavare har begränsade socioekonomiska villkor och barn som i övrigt lever i utsatthet. Det finns ungefär tusen barn i Malmö i åldern tre till fem år som inte går i förskolan. Här är utvecklingen av familjecentraler prioriterad. Genom samarbete med andra nämnder och myndigheter kan fler vårdnadshavare och barn nås, vilket är av betydelse för att få fler barn att delta i förskolan. Förskolenämnden har till exempel ett tätt samarbete med Region Skåne och med arbetsmarknads- och socialnämnden kring familjecentraler. I Budget 2018 har arbetsmarknads- och socialnämnden tilldelats extra resurser för att möjliggöra öppnandet av fler familjecentraler i Malmö.

Förskolenämnden bidrar genom sitt kärnuppdrag i utvecklingen av den socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbara staden. Förskolenämndens arbete knyter tydligt an till FN:s Agenda 2030 och effekterna av förskolenämndens bidrag i detta arbete är som störst genom att barnen deltar. I förskolan kan demokratiska värden och förståelsen för mänskliga rättigheter förmedlas till barnen, vilket hela samhället tjänar på i ett långsiktigt perspektiv.

Nya lagar och förordningar träder i kraft under 2018. Detta gäller till exempel nya förvaltningslagen och dataskyddsförordningen, vilka kommer att ställa högre krav gällande serviceskyldigheten och skyddet av den enskilde och ligga till grund för nämndens arbete under år 2018.

Under 2018 kommer Malmö stad inrätta ett kontaktcenter (STK-2015-473), vilket innebär att det ska bli enklare för Malmöborna att komma i kontakt med kommunen, både i det fysiska mötet och digitalt. Kontaktcentret ska garantera snabb och likvärdig service, vilket är en förutsättning för att Malmöborna ska kunna delta i de demokratiska processerna och känna sig delaktiga i den hållbara staden. Utgångspunkten för det fortsatta arbetet inom förskolenämndens verksamhet är att på bästa sätt möta Malmöborna i sina första kontakter med förskoleverksamheten.

Digitalisering för barnens bästa förskola

Under 2018 fortsätter strategiarbetet för att med stöd av digitalisering utveckla barnens bästa förskola. En viktig utgångspunkt är den dialog med ett stort antal medarbetare som genomförts under år 2017 inom ramen för en nulägesanalys. Nulägesanalysen pekar ut olika områden för strategiarbetet där digitaliseringen kan göra vardagen enklare och bättre för medarbetare, barn och vårdnadshavare. Arbetet knyter an till regeringens nationella digitaliseringsstrategi för skolväsendet som syftar till att alla barn ska få de kunskaper de behöver för livet och arbetslivet, vilket i förlängningen kan lägga grunden för den framtida kompetensförsörjningen. Det handlar också om att ha en förmåga att driva och leda utveckling med stöd av digitalisering.

Dialog är en central del av stadens digitalisering, som är en ständigt pågående och gränsöverskridande process för att utveckla verksamheterna. Det tematiska arbetssätt som kännetecknar den pedagogiska verksamheten i Malmö stads förskolor är en styrka i det fortsatta utvecklingsarbetet kring digitalisering för förskolenämndens hela verksamhet.

Under 2018 sätts ett antal tekniska satsningar. Verksamheten går från ett läge där vissa förskolor inte har haft ett trådlöst nätverk till ett läge där alla förskolor har ett modernt trådlöst nätverk. Genom projektet *Införande Digital Arbetsplats*, IDA, ges medarbetare en portfölj av nya verktyg som skapar ökade förutsättningar i vardagen att arbeta professionellt. Detta ska leda till ökat digitalt samarbete både internt i staden och externt med omvärlden. Det förväntas också öka kvaliteten i verksamheten avseende informationshantering och informationssäkerhet.

En viktig del i dessa tekniska satsningar är det arbete som påbörjats år 2017 och fortsätter 2018 med att stärka enheter och medarbetare med moderna datorer och smarta telefoner. De tekniska förstärkningarna är bland annat en förutsättning för att förskolenämnden ska kunna skapa ökad trygghet med det nya digitala närvarosystemet (Vistelsetidsprojektet, VISP) som införs under 2018. Anledningarna till att samtliga Malmö stads förskolor under 2018 börjar registrera barnens närvaro via ett digitalt närvarosystem är flera. Effekterna förväntas bland annat bli ökad trygghet och säkerhet för barnen och en mer kvalitativ bemanning.

Under 2018 kommer tid och resurser att krävas för att säkerställa en trygg och säker informationshantering enligt den nya dataskyddsförordning som träder i kraft den 25 maj 2018. I förordningen förtydligas och utökas den personuppgiftsansvariges (förskolenämndens) ansvar och skyldigheter och den enskildes rättigheter förstärks. En hög kvalitet på informationshanteringen är en förutsättning för digitalisering och bidrar till utvecklingen av förskolenämndens verksamhet.

Barnens bästa förskola

Den centrala utgångspunkten för förskolenämnden år 2018 är att fortsätta arbetet med att utveckla barnens bästa förskola. Att ytterligare stärka de långsiktigt hållbara förutsättningarna är strategiskt viktigt för att möta de utmaningar som nämndens verksamheter står inför. Under år 2018 ska en utvärdering göras av nuvarande resursfördelningsmodell och ersättningsmodell. Syftet är att bidra till kunskap om hur resurser ska fördelas för ökad måluppfyllelse och likvärdighet för barnen.

Den största utmaningen för att skapa en likvärdig förskola är att attrahera och rekrytera, men framförallt behålla och kompetensutveckla medarbetare. Kompetens lyfts i *Lägesbedömning 2017* som en central framgångsfaktor. En viktig del i arbetet framöver handlar därför om att skapa en god arbetsmiljö där det finns tid för verksamhetsutveckling och kvalitetsarbete. Ett nära ledarskap skapar också viktiga förutsättningar i utvecklingsarbetet.

Under de senaste åren har flera strategiska utvecklingsinsatser genomförts inom förskolenämndens ansvarsområde, däribland den pågående organisationsutvecklingen liksom införandet av schemalagd tid för verksamhetsutveckling. Detta bidrar till en förstärkt grund att stå på inför arbetet år 2018.

Fortsatt drivkraft till organisationsutvecklingen

Att ge fortsatt drivkraft till arbetet med organisationsutvecklingen bedöms vara en strategiskt viktig förutsättning för att möta nämndens utmaningar. Syftet är en tydlig organisering som ger stärkta förutsättningar för att varje barn, varje dag möts av en god och likvärdig kvalitet i sin förskola och att varje medarbetare ges stöd och ledning i vardagen för att kunna utföra sitt uppdrag.

Förskolechefer ska ges bättre möjligheter att fokusera på sitt uppdrag som pedagogiska ledare och sitt ansvar för verksamhetens kvalitet enligt skolförfattningarna. Den nya ledningsorganisationen med förste förskollärare och biträdande förskolechefer syftar också till att stärka och samordna det pedagogiska utvecklingsarbetet på varje förskola och att förbättra arbetsmiljön för medarbetarna genom ett nära ledarskap och en god resursplanering i vardagen.

Under år 2018 fortsätter arbetet med utgångspunkt i nära dialog inom organisationen. Den uppföljning av organisationsutvecklingen som har skett under 2017 fortsätter och ska ligga till grund för det vidare arbetet.

Tid för verksamhetsutveckling

Målet med de förvaltningsgemensamma riktlinjer för tid för verksamhetsutveckling som infördes år 2017 är att ge gemensamma ramar för att utveckla en god kvalitet i förskolan och att ge goda förutsättningar för medarbetarna att utföra sitt uppdrag. En god arbetsmiljö, ökad medvetenhet, delaktighet och insikt kring gemensamt satta mål är exempel på de effekter som förväntas.

Med de nya riktlinjerna kan utrymme för nödvändig reflektionstid skapas. Schemaläggning av verksamhetstiden är också en förutsättning för att förste förskollärare och även stödfunktioner som specialpedagoger och psykologer ska kunna arbeta med arbetslagen på ett strukturerat sätt. På enhetsnivå innebär riktlinjerna krav på systematiskt arbete med schemaläggning av medarbetarnas arbetstid för att garantera tid för reflektion enskilt och i arbetslaget.

Under 2018 kommer en uppföljning att ske utifrån medarbetarperspektivet och i nära samverkan med de fackliga organisationerna. Detta är en viktig förutsättning för ett långsiktigt hållbart arbete.

Kvalitet och likvärdighet

På grundläggande nivå tar förskolenämndens utvecklingsarbete för kvalitet och likvärdighet avstamp i nämndens ansvar, dels som huvudman för den kommunala förskoleverksamheten, dels som tillsynsmyndighet i förhållande till fristående huvudmän inom förskola och pedagogisk omsorg. Förskolenämnden har här att förhålla sig både till kommunfullmäktigebeslut och det kommunala reglementet och till den statliga styrningen med skollagen och förskolans läroplan som centrala styrdokument.

Utveckla vetenskapligt förhållningssätt och tilltro till professionen

Den svenska förskolan ska enligt skollagen vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Det är förskolenämndens ambition att ett vetenskapligt förhållningssätt och forskningsbaserad kunskap ska ge ny syra verksamheten. Konkret innebär detta kontinuerliga kontakter och samarbeten med universitet och högskolor för att säkerställa att utvecklingsarbetet får nödvändig input från relevant forskning, men också en planering av verksamheten som så långt det är möjligt bygger på tillit till professionen och insikten att det är de kunskaper och färdigheter som utvecklas i den vardagliga praktiken som visat sig mest effektiva för att åstadkomma måluppfyllelse.

Inom nämndens verksamhet har en modell för systematiskt kvalitetsarbete etablerats som tar sin utgångspunkt i arbetslagens arbete och kvalitetsrapportering och planering på enhetsnivå. På övergripande nivå sker uppföljning och analys i kvalitetsdialoger i ledningsgrupper och tillsammans med förskolenämndens presidium samt genom skriftlig rapportering i samband med den årligen återkommande lägesbedömning som återkopplas till huvudmannen vid förskolenämndens decembersammanträde. Även utifrån arbetsgivaransvaret finns en etablerad systematik för samverkan med fackliga organisationer och strukturer för uppföljning och planering på enhets- och huvudmannanivå inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet.

För att skapa förutsättningar för vetenskaplig förankring, dialog och erfarenhetsutbyte genomförs analysdagar med nämnd, förskolechefer och andra representanter från förskoleförvaltningen. Vidare har förskolechefsförum etablerats som ett forum för kollegialt lärande. Arbetet i förskolechefsförum sker tematiskt där varje tema introduceras tillsammans med inbjuden forskare. Inom utbildningsområdena har de pedagogiska utvecklingsteam och specialpedagog- och psykologteam uppdrag att stödja förskolorna att bli lärande organisationer och tillsammans med förskolecheferna bedriva ett utvecklingsarbete utifrån förskolornas behov.

Genom dessa arenor ges viktiga förutsättningar för ett långsiktigt arbete utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Reviderad läroplan för förskolan

Förskolenämndens kärnuppdrag är att skapa en likvärdig förskoleverksamhet med god kvalitet. Ytterst

syftar nämndens planering av verksamheten till att skapa goda förutsättningar för den undervisning som sker dagligen, i mötet mellan barn och pedagoger. Förskolans läroplan är pedagogernas viktigaste verktyg och en självklar utgångspunkt i planeringsarbetet. Regeringen beslutade våren 2017 om att förskolans läroplan ska revideras. Revideringsarbetet syftar bland annat till att förtydliga gränsen mellan utbildning och undervisning. Arbetet leds av Skolverket och ska vara klart i mars 2018. Den nya läroplanen börjar gälla den 1 juli 2018.

Förskoleförvaltningen har under hösten 2017 deltagit aktivt inför remissförfarandet och ett planeringsarbete inför introduktionen av den reviderade läroplanen har påbörjats. Revideringen av läroplanen kommer att innebära nya krav på kommunens förskolor och en omställning både för förskolans ledning, förskollärarna, men även arbetslagen som helhet och alla medarbetarna som bärare av läroplansuppdraget. Stor vikt kommer att läggas på kompetensutvecklingsinsatser på alla nivåer i förvaltningsorganisationen.

Förskolechefen har ett helhetsansvar för det pedagogiska arbetet på förskolan och ett uppdrag att arbetet tillsammans med barnen sker i enlighet med läroplanen. På övergripande nivå kommer förskolechefsforum att användas som ett arbetande forum där förskolecheferna genom kollegialt utbyte och gemensam reflektion, utifrån olika perspektiv och aktuell pedagogisk forskning, har möjlighet att relatera den nya läroplanstexten till den praktiska vardagen på förskolorna.

Förskollärarna har en central roll i implementeringsarbetet som ansvariga för att arbetet i barngrupperna genomförs i enlighet med läroplanens mål och riktlinjer. Förste förskollärarna kommer i det här sammanhanget att ha en nyckelfunktion i sitt uppdrag att bistå förskolechefen i det pedagogiska ledarskapet. Organisatoriskt sett skapar kommunens riktlinjer när det gäller tid för verksamhetsutveckling möjligheter för förskollärarna att enskilt och tillsammans med förste förskollärare och kollegor reflektera över den nya läroplanens praktiska konsekvenser för det pedagogiska arbetet tillsammans med barnen.

Förutsättningar för barngruppernas organisering

Under våren 2017 arrangerades en analysdag på temat där förskolenämndens ledamöter tillsammans med förskole- och utbildningschefer och andra representanter från förvaltningen utifrån olika perspektiv och uppdrag analyserade problematiken kring barngruppernas organisering. Ämnet har även diskuterats i förskolechefsforum där det huvudsakliga syftet var att med utgångspunkt i aktuell forskning fördjupa kunskapen kring hur barngrupperna kan organiseras utifrån såväl förskolans unika förutsättningar som generella principer grundade på vetenskap och beprövad erfarenhet.

Förskolechefens ansvar när det gäller planeringen av barngruppernas utformning understryks som en framgångsfaktor i 2017 års lägesbedömning. Det konstateras att barngruppernas lämplighet är beroende av flera olika faktorer såsom antal barn, personalens utbildning och kompetens, personaltäthet, förskolans fysiska miljö och barngruppernas sammansättning. Med detta som utgångspunkt har ett övergripande utredningsarbete initierats under hösten 2017 i syfte att utveckla en hållbar och rättssäker planeringsmodell för att skapa likvärdiga och goda förutsättningar för barngruppernas organisering. Detta utredningsarbete fortsätter under 2018.

Kollegial granskning genom utvecklingsbesök

Under 2017 har en ny modell för kollegial granskning genom utvecklingsbesök tagits fram. Utvecklingsbesöken ersätter de tidigare kvalitetsbesöken och utförs av de pedagogiska utvecklingsteamens tillsammans med förste förskollärare. Modellen baseras på en skattning som genomförs såväl internt inom förskolan som externt av de pedagogiska utvecklingsteamens och förste förskollärarna i samband med utvecklingsbesöket. De första utvecklingsbesöken på tio förskolor genomfördes under hösten 2017. Under 2018 både fortsätter och intensifieras utvecklingsbesökens genomförande.

Arbetet med utvecklingsbesök har uppmärksammats inom ramen för den Tillitsdelegation som regeringen tillsatt för att öka tilliten i styrningen av den offentliga sektorn. Detta utifrån att kvalitetsmodellen i Malmö innehåller viktiga led när det gäller tillitsbaserad styrning. Utvecklingsbesöken ses som en del av ett generellt kvalitetsarbete, där det finns en uttalad ambition att främja en mer tillitsbaserad styrning.

Tillitsdelegationens slutbetänkande överlämnas till regeringen i juni 2018. Resultatet kommer att utgöra ett viktigt underlag i förskolenämndens fortsatta utvecklingsarbete, men kommer även att ha relevans för Malmö stad som helhet.

Alla barns rätt till stöd

Alla barns rätt till stöd är sedan 2015 ett förvaltningsgemensamt prioriterat utvecklingsområde. På enhetsnivå handlar det om att anpassa arbetet i barngrupperna för att kunna möta alla barns behov och rätt till stöd.

Den övergripande bilden i *Lägesbedömning 2017* är att utvecklingen inom området har gått påtagligt framåt sedan det kommungemensamma arbetet påbörjades och att det idag finns en medvetenhet inom organisationen om behovet av kontinuerliga anpassningar i den pedagogiska vardagen för att tillgodose olika stödbehov som barnen kan ha. Det framgår också att förste förskollärare och specialpedagoger bidrar med rådgivning och värdefull kunskap i det vardagliga arbetet. När det gäller arbetet på enhetsnivå framgår dock att förskolorna har kommit olika långt i sitt arbete med alla barns rätt till stöd och att det finns variationer i arbetssätt och tillämpning av kommungemensamt stödmaterial.

Under 2017 har en översyn gjorts av de kommungemensamma riktlinjerna för förskolornas arbete med *Alla barns rätt till stöd*. För att tydliggöra förutsättningarna för det fortsatta arbetet har en kommungemensam policy med tillhörande genomförande- och tidplan för arbetet under 2018 och efterföljande år tagits fram. De planerade utvecklingsinsatserna har ett långsiktigt perspektiv och genomförs inom ramen för förskolors systematiska kvalitetsarbete.

Förskolornas arbete mot kränkande behandling och diskriminering

Förskolenämnden följer regelbundet upp förskolornas arbete mot kränkande behandling och diskriminering. Detta sker bland annat genom halvårsrapporter där förskolornas utredningsarbete kring anmälda kränkningsfall uppmärksammas.

Den senaste rapporten om diskriminering och kränkande behandling visar att förskolorna i stor utsträckning årligen upprättar planer mot diskriminering och kränkande behandling, vilket är en viktig förutsättning för strukturerade insatser. Samtidigt konstateras att det finns fortsatt behov av utveckling när det gäller innehållet i förskolornas planer. Som ett stöd i arbetet finns förvaltningsgemensamma mallar för plan mot diskriminering och kränkande behandling, vilka följer den sedan 2017 nya lagstiftningen.

Förskolenämnden följer inom ramen för målområde 4 upp såväl att planer tas fram enligt gällande lagstiftning, som att innehållet lever upp till författningskraven.

För ett aktivt förebyggande och främjande arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling krävs ett fortsatt utvecklingsarbete både på övergripande nivå och på enhetsnivå. Det främjande och förebyggande arbetet prioriteras under år 2018.

Jämställdhet och normkritik

Lägesbedömning 2017 visar på fortsatta utmaningar inom området jämställdhet och normkritik, bland annat konstateras utmaningar i arbetet med förskolornas pedagogiska miljöer och material ur ett normkritiskt perspektiv. Medarbetarnas kompetens inom området ringas in som kritisk framgångsfaktor. Dessa områden lägger nu grunden för ett utvecklingsarbete som tar avstamp i läroplanens värdegrund och som fortgår under år 2018. Utgångspunkten är att läroplanens värden omsätts i praktisk handling i mötet mellan barn och pedagoger.

Under 2017 har ett skolgemensamt jämställdhets- och antidiskrimineringsarbete, samordnat och utvecklat av Pedagogisk Inspiration Malmö, påbörjat omfattande utbildningsinsatser inom normkritik. Samtliga chefer inom skolförvaltningarna och en till två processtödjare per förskoleområde ska utbildas i normkritiskt arbete, ett arbete som fortgår under år 2018.

Stärkt fokus på dialog och kvalitetsfrågor i nämndens tillsyn

Huvudsyftet med förskolenämndens tillsyn av fristående förskolor och enskild pedagogisk omsorg är att genom granskning se till att barnen i de fristående verksamheterna får den utbildning de har rätt till i enlighet med skollag och läroplan.

Under 2017 påbörjades ett förändringsarbete inom förskoleförvaltningens tillsynssektion som kommer att fortsätta under 2018. Bland annat har ett nytt bedömningsunderlag för kommunens tillsyn tagits fram och ett arbete initierats för att öka tillsynens fokus på läroplansuppdraget och förskolans kvalitet. Kopplat till detta kommer förskolans värdegrund och barns inflytande att lyftas fram som särskilt fokusområde under kommande år.

Det nya bedömningsunderlaget innebär nya möjligheter för fristående huvudmän att inför och i samband med tillsyn sätta sig in i utgångspunkter och krav, vilket i sin tur öppnar för dialog och återkoppling av granskningsresultat efter genomförd tillsyn.

Kompetens

Kompetensförsörjning

Att säkerställa en likvärdig kompetens för förskolorna är en avgörande kvalitetsfråga framöver. Behovet av att attrahera och rekrytera men framför allt att behålla och kompetensutveckla medarbetare är fortsatt stort och avser såväl barnskötare, pedagoger och förskollärare som förste förskolelärare.

En viktig del i att attrahera, rekrytera och behålla medarbetare är att skapa en god arbetsmiljö där det finns tid för verksamhetsutveckling och kvalitetsarbete. Genom ett nära ledarskap stärks förutsättningarna för en god arbetsmiljö.

Organisationsutvecklingen är också en viktig del av arbetet med kompetensförsörjning. De två nära ledningsfunktionerna, förste förskollärare och biträdande förskolechef har inneburit ökade karriärmöjligheter och bättre förutsättningar för det professionella uppdraget. En annan viktig del i att attrahera, rekrytera och behålla förskollärare är tid för verksamhetsutveckling, vilket ytterligare förväntas skapa förutsättningar för en likvärdig förskola av god kvalitet, öka attraktiviteten som arbetsgivare och utveckla det pedagogiska uppdraget.

Kompetensgap

Malmö stad beslutade 2016 om en gemensam process för kompetensförsörjning. Nämndernas förvaltningar arbetar sedan dess på ett gemensamt och strukturerat sätt kring kompetensförsörjning i Malmö stad. Processen syftar till att säkerställa att Malmö stad har rätt kompetens på kort och lång sikt för att klara uppdrag och nå uppsatta mål. I detta arbete har kompetensgap på kort och lång sikt identifierats och analyserats.

Den kvantitativa gapanalysen visar att förskoleförvaltningen under de kommande fem åren kommer att behöva rekrytera 500-600 medarbetare per år. Rekryteringsbehovet beror i viss utsträckning på pensionsavgångar men framförallt på personalomsättning. Utöver det tillkommer rekrytering på grund av sjukfrånvaro, föräldradledighet och utbildning. Behovet av kompetens påverkas även av faktorer som ålderstruktur, personalsammansättning och kompetensnivå.

Förskollärare är sedan länge ett bristyrke såväl i Malmö som nationellt. Andelen förskollärare och förste förskollärare var 33 procent i juni 2017, vilket ska jämföras med år 2013 då andelen uppgick till 44 procent. Målbilden är att öka andelen förskollärare och förste förskollärare till minst 45 procent år 2022. Detta innebär att gruppen förskollärare måste öka från dagens 1 450 till cirka 2 100 år 2022, det vill säga en ökning med cirka 700.

Den kvalitativa gapanalysen visar att det idag finns många barnskötare med viss och god kompetens, men att det på kort och lång sikt bör ske en förflyttning till hög och mycket hög kompetens. Förskoleförvalt-

ningen arbetar idag med att säkerställa kompetensen för barnskötare, bland annat genom introduktion, intern grundutbildning, uppdragsutbildning, traineeutbildning och förskoletalanger.

Sveriges Kommuner och Landsting driver frågan nationellt

Förskoleförvaltningen deltar i Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) referensgrupp för att säkerställa kompetensförsörjningen i förskolan nationellt på kort och på lång sikt. Arbetet i referensgruppen är en del av SKL:s handlingsplan för kompetensförsörjning i förskolan. För att identifiera behov och lösningar för att attrahera, rekrytera och behålla rätt kompetens i förskolan kommer referensgruppen att gemensamt diskutera dessa utmaningar. Arbetet kommer att ske under 2017-2018. Totalt deltar 10 representanter från olika kommuner i landet i referensgruppen.

Kompetensförsörjning barnskötare

Sedan nämnden bildades har cirka 900 barnskötare anställts, vilket utgör en ökning med drygt 50 procent. Det kan konstateras att utbildade barnskötare blivit en svårrekryterad yrkeskategori och att kravet på utbildning inte alltid kan hållas. I projektet *Kompetensförsörjning barnskötare* sker ett arbete med att stärka kompetensförsörjningen av barnskötare både på kort och på lång sikt.

Under 2016 började förskoleförvaltningen arbeta med att kartlägga barnskötarnas formella kompetens. Kartläggningen visade att cirka 50 procent av alla barnskötare hade formell kompetens som barnskötare. För att säkerställa den kortsiktiga och långsiktiga kompetensförsörjningen av barnskötare och höja kompetensen i barngruppen har en utbildningsplan tagits fram.

Utbildningsplanen innebär att cirka 300 medarbetare varje år kommer att erbjudas en intern femdagars grundutbildning. Utbildningen syftar till att ge grundläggande kunskaper och färdigheter kring förskolans uppdrag och de vuxnas roll och betydelse. 120 medarbetare kommer varje år att erbjudas en uppdragsutbildning en dag i veckan under ett år som ger formell behörighet som barnskötare. Förskoleförvaltningen har beviljats 7,5 Mkr under tre år av *Omställningsfonden* för utbildningskostnader för barnskötare i enlighet med utbildningsplanen.

Under 2018 kommer förskoleförvaltningen inom ramen för barnskötarpjektet att arbeta vidare med karriärutveckling för barnskötare, en plan för arbetsförlagd utbildning och samarbete med utbildningsaktörer samt en plan för att attrahera och rekrytera barnskötare.

Som ett led i att säkerställa kompetensförsörjningen av barnskötare finns sedan 2016 en traineeutbildning som har skapats tillsammans med Arbetsförmedlingen och gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen. Traineeerna går i skolan tre dagar och gör praktik två dagar i veckan under ett år. Traineeutbildningen vänder sig till arbetslösa ungdomar. Arbetet kommer att fortsätta under 2018.

Förskoleförvaltningen har även ett samarbete med Arbetsförmedlingen där gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen och arbetsmarknads- och socialförvaltningen deltar. Samarbetet kallas *Förskoletalanger* och bygger på konceptet för traineeutbildningen och innebär att nya Malmöbor från andra länder får en barnskötareutbildning med språkstöd (svenska som andraspråk) i kombination med arbete på en förskola. De första förskoletalangerna kommer att börja i mars 2018.

Stärka lönearbetet

Lönebildningsfrågorna har varit en prioriterad fråga sedan förskolenämnden bildades år 2013. I arbetet eftersträvas goda förutsättningar för att rekrytera, utveckla och behålla engagerade medarbetare med rätt kompetens och det arbetet inkluderar en god lönestruktur, både internt och i relation till omvärlden. Lönebildningen är därmed en fortsatt viktig ledningsfråga och det finns en tydlig inriktning att arbeta strategiskt utifrån struktur med ett starkt individuellt och differentierat perspektiv.

Under året sker ett strukturerat arbete med lönekartläggning, löneöversyn och aktiv nylönesättning för att uppnå den struktur som satts som mål. Utgångspunkt för lönearbetet är den löneanalys och önskad lönestruktur som genomförs. I löneanalysen 2017 konstaterades behov av strukturella insatser för de tre grup-

perna barnskötare, förskollärare och pedagog. Dessa insatser kommer att göras över tid.

Förskollärare i förskoleförvaltningen har varit en prioriterad yrkesgrupp i löneöversynen 2014, 2015 och 2016 i syfte att höja medellönen utifrån lönestrukturen för yrkesgruppen. Trots detta har löneklyftan mellan förskollärare i förskoleförvaltningen och grundskoleförvaltningen ökat från 1200 kr 2013 till 1 900 kronor i april 2017. Bedömningen är att statsbidraget Lärarlönelyftet i stor utsträckning bidragit till att löneskillnaden ökat.

I löneanalysen för 2017 konstateras att 10 percentilen för förskollärarna i förskoleförvaltningen ligger väsentligt lägre än grundskolan och andra kommuner. Förskoleförvaltningen har arbetat aktivt med att höja den 10 percentilen, men har trots detta inte kunnat följa med löneutvecklingen på marknaden. Detta har resulterat i svårigheter att attrahera och rekrytera nya medarbetare från förskolläraryrket. Därför har förvaltningen behövt höja lönenivån för nyexaminerade förskollärare för att vara ett alternativ gentemot kranskommuner och grundskolan. Detta har inneburit att medarbetare med några års erfarenhet lönemässigt hamnat under eller parallellt med de nyutbildade. Från och med den 1 januari 2018 kommer cirka 350 medarbetares löner att regleras inför löneöversyn år 2018.

Förskolekarriär

Förskoleförvaltningen arbetar aktivt för att synliggöra förvaltningen som en attraktiv arbetsgivare. Inom ramen för detta arbete har en budskapsplattform för kompetensförsörjning tagits fram. Utifrån den har förvaltningen i samarbete med en extern kommunikationsbyrå tagit fram ett kommunikativt koncept för att attrahera och rekrytera medarbetare. Konceptet ”förskolekarriär” genomfördes första gången under hösten 2017 och kommer att ligga som grund för kommunikationsarbetet framöver.

Som ett led i att attrahera och rekrytera startade förskoleförvaltningen under våren 2017 upp ett ambassadörsprogram. Ambassadörerna är en grupp medarbetare, bestående av barnskötare, pedagoger och förskollärare, som under år 2018 kommer att vara förskoleförvaltningens ansikte utåt mot studenter och andra framtida medarbetare vid t.ex. mässor och andra event.

Arbetsmiljö och hälsa

Förskoleförvaltningen har sedan starten 2013 haft en hög och ökande sjukfrånvaro. Att arbeta med att förbättra arbetsmiljön och hälsan är därför av hög prioritet och även en av de bakomliggande orsakerna till organisationsutvecklingen som påbörjades den 1 maj 2016. Det handlar i grunden om att skapa goda organisatoriska förutsättningar för att medarbetarna ska kunna utföra sitt uppdrag i en god och utvecklande arbetsmiljö. Arbetet utgår ifrån de beslutade dokumenten *Insatser för att minska sjukfrånvaron* och *Handlingsplan för arbetsmiljöarbetet* som arbetas fram årligen i samverkan med de fackliga organisationerna. Arbetsmiljö- och hälsoaspekter utgör även en naturlig del i allt verksamhetsutvecklingsarbete.

Dilemman i förskollärares uppdrag

Förskollärares höga sjukskrivningstal är en stor utmaning på både ett individ- och på ett samhällsplan. Professorerna Sven Persson och Ingegerd Tallberg Broman, Malmö högskola, kommer under 2017-2018 genomföra en pilotstudie. Av projektbeskrivningen framgår att yrkesgrupperna förskollärare och fritidspedagoger är kraftigt överrepresenterade i Försäkringskassans statistik. För dessa yrkesgrupper har risken att drabbas av en långvarig sjukskrivning med en psykisk diagnos ökat kraftigt under de senaste fem åren (AFA, 2017).

Forskningsstudien syftar till att skapa ökad kunskap om och förståelse för dilemman i förskollärares uppdrag mot bakgrund av förskollärares ökade psykiska ohälsa och sjukfrånvaro samt klargöra möjliga förebyggande åtgärder. Studien kommer att genomföras genom fokusgruppsintervjuer med HR-personal, förskolechefer, biträdande förskolechefer och förskollärare i förskoleförvaltningen. Slutrapporten beräknas vara klar hösten 2018.

Sjukfrånvaron ökar inte längre

En viktig del i kompetensförsörjningsarbetet är att minska sjukfrånvaron för att kunna tillvarata befintlig kompetens. Uppföljningen visar att den ökande sjukfrånvaron sedan år 2013 har avstannat. Sjukfrånvaron har successivt minskat under 2017. Det har blivit tydligt att sjukskrivningar längre än 15 dagar har minskat och då framförallt sjukskrivningar över 90 dagar. Bedömningen är att insatserna för att öka hälsan och minska sjukfrånvaron har börjat få effekt.

Arbetet med att förbättra hälsan och arbetsmiljön utgår ifrån de beslutade dokumenten *handlingsplan för arbetsmiljöarbetet* och *insatser för att minska sjukfrånvaron*. Under våren 2018 kommer en ny plan för *insatser att minska sjukfrånvaron* att arbetas fram för 2018-2019. Planen kommer att följas upp och utvärderas löpande. Under 2018 kommer det aktiva stödet till förskolechefer och biträdande förskolechefer i rehabilitering fortsätta med fokus på att minska korttidssjukfrånvaron.

En arbetsgrupp kopplad till förvaltningsrådet med fokus på chefers arbetsmiljö har tagit fram riktlinjer för chefers arbetsplatsträffar (APT) och sett över chefers fysiska arbetsmiljö och systematiska arbetsmiljöarbete. Arbetet fortsätter under 2018 med fokus på det systematiska arbetsmiljöarbetet för chefer.

Samarbetet med företagshälsovården och Försäkringskassan revideras fortlöpande. Dialog med företagshälsovården pågår om att införa ett mer integrerat arbetssätt för att förebygga sjukskrivningar genom tidiga insatser samt effektivare processer för att få tillbaka sjukskrivna medarbetare i tjänst. Företagshälsovården blir en allt viktigare partner i arbetsmiljö- och hälsofrågorna då det kan konstateras att flera medarbetare har långa och komplicerade sjukskrivningar samt att det har blivit allt svårare för förvaltningen att fullgöra sitt rehabiliteringsansvar, vilket till viss del bedöms bero på tillgängligheten inom sjukvården och den minskade kontinuiteten i samarbetet med Försäkringskassan. Detta påverkar arbetet med både korttids- och långtidssjukfrånvaron.

Kvalitativ bemanning

En viktig del i kompetensförsörjningsarbetet är att arbeta med att ha rätt person, på rätt plats vid rätt tid. I organisationsutvecklingen är en av utgångspunkterna att stärka förutsättningarna för att säkerställa bemanning och kompetens. Den biträdande förskolechefen, som är en av de nya ledningsfunktionerna, har som uppdrag att säkerställa en god planering och organisering. Det handlar bland annat om att öka medarbetarnas närvaro i barngrupp och att säkerställa arbetet med administration. Detta är särskilt viktigt i en organisation som förskoleförvaltningen som har många små enheter, vilket i sin tur innebär utmaningar när det gäller att använda resurser och kompetens optimalt i det dagliga arbetet.

Under 2016-2017 har fokus varit att stärka cheferna i deras strategiska arbete kring resurs- och bemanningsplanering. Under 2018 kommer arbetet med resurs- och bemanningsplanering att fortsätta att utvecklas med hjälp av ett digitalt närvarosystem inom ramen för Vistelsetidsprojektet (VISP). Verksamhetsstödet ger en digital uppföljning utifrån barnens faktiska vistelsetid och möjliggör därmed en bemanningsplanering utifrån barnens bästa. Arbetet med att ta fram ett IT-stöd för schemaläggning fortsätter.

År 2015 beslutades om bemanningsteam i respektive utbildningsområde. Totalt arbetar cirka 140 medarbetare i de fem bemanningsteamerna. I kvalitetsdialogerna som genomförts på olika nivåer i organisationen framkommer det en generellt positiv inställning till bemanningsteamets verksamhet och funktion. Styrkan med bemanningsteamet upplevs vara den goda kompetensen, engagemanget och den positiva inställningen till verksamheten i förskolan. En uppföljning av bemanningsteamerna har gjorts och kommer att ligga till grund för det fortsatta arbetet med bemanningsteamerna under 2018. Kommande år är det viktigt att fortsätta arbetet med att säkra den dagliga bemanningen för att uppnå kvalitet och de bästa förutsättningarna för en god arbetsmiljö på förskolorna.

Kapacitet

Strategisk lokalplanering

Förskolenämnden planerar för nya förskoleplatser överstigande den befolkningsökning som förväntas.

Planeringen måste ta hänsyn till ersättning av lokaler med bristande fysisk miljö, lokaler med tillfälliga bygglov, årsvariation i efterfrågan samt geografiska obalanser i efterfrågan och utbud. Vidare måste även så kallade utbyggnadsområden tas med i planeringen. Framförallt gäller det behov av förskolor som definieras i detaljplaner även om dessa ännu inte beaktas i befolkningsprognos.

Förskolenämnden deltar aktivt i stadsutvecklingens tidiga skeden för att säkra goda förskolemiljöer i det framtida Malmö. I detta arbete ingår att säkra kapaciteten och att bidra till att Malmö även fortsättningsvis är en stad där barn och barns verksamheter får synas och ta plats i stadsbilden.

Arbetet med lokalplanering och utbyggnad kräver att förskolenämnden i samarbete med berörda nämnder arbetar aktivt och målinriktat med lokalförsörjning och effektueringen av förskolans utbyggnad.

År 2018 inleds ett projekt – *Fokusgrupp Framtidens Förskola* – som syftar till att skapa en plattform för förskolenämndens olika kompetenser att arbeta med utveckling av förskolornas fysiska utformning. Målen är att fokusgruppen ska vara delaktig i uppdateringen av det styrdokument som används vid beställning av nya förskolor, funktionsprogrammet samt att utveckla former och rutiner i planeringsprocessen för att involvera pedagogisk, verksamhetsmässig, facklig och arbetsmiljömässig kompetens. Samtidigt kommer fokusgruppen att fördjupa sig i de planeringsmässiga ramar som finns samt hur ekonomi kan kopplas till planeringsprocessen.

I juni 2017 redovisades en uppföljning av lokalbehovsplanen för förskolenämnden med förslag till en avvecklingsplan. Då beslutades också om en ram för avvecklingar motsvarande drygt 4000 platser fram till år 2027. Det fortsatta arbetet förutsätter konstruktiv samverkan och en tydlig och effektiv process där alla berörda nämnder gemensamt verkar för att det ska finnas likvärdiga förskoleplatser för alla barn.

Förskolenämnden fastställde i september 2017 en lokalbehovsplan för perioden 2019 till 2028, vilken innebär att arbetet med att skapa likvärdiga förskolor ska fortsätta genom att utveckla lokaler med brister och att den geografiska närheten särskilt ska beaktas i det fortsatta planeringsarbetet.

Utbyggnaden under 2018 är 670 nya bruttoplatser och antalet beslutade avvecklingar under året uppgår till 440. Det pågår en planering som kan innebära avveckling av ytterligare platser.

Lokalkostnader

För att möta behovet av förskoleplatser krävs nybyggnation och/eller omfattande ombyggnation av lokaler. Utvecklingen av nybyggda objekt under början av år 2017 visar generellt sett på ökade kostnader. I takt med att förtätningen i staden tilltar begränsas också de ytor som kan användas för förskolor. Med dagens krav vid stadsutveckling och på miljö och hälsa i både inne- och utemiljö ökar kostnaderna för nya objekt. Fler lokaler innebär också ökade underhållskostnader för inne- och utemiljö för förskolenämnden.

Ökade lokalkostnader har direkt påverkan på det ekonomiska utrymmet för den pedagogiska verksamheten. Av de totala kostnaderna per barn innebär detta att Malmö lägger en större andel av sina totala kostnader på lokaler och därmed mindre på den pedagogiska verksamheten. I det fortsatta arbetet är det därför av avgörande betydelse att i samverkan med berörda nämnder och aktörer begränsa ökningen av lokalkostnaderna.

Volymer

År 2018 beräknas antalet barn i åldersgruppen 1-5 år till 23 423 barn. Jämfört med delårsrapport 2, 2017 innebär det en ökning med 111 barn.

Av de 23 423 barnen i befolkningen beräknas 89,5 procent efterfråga en plats i förskoleverksamhet. Antalet barn med plats budgeteras till 20 803, vilket uttryckt i heltidsplatser motsvarar ett behov av 20 393 platser.

	Budget 2017	Prognos 2017	Budget 2018	Förändring prognos 2017/ budget 2018
Antal barn i befolkningen 1-5 år	23 209	23 312	23 423	111
Antal barn i kö	160	170	160	-10
Andel barn i befolkningen som efterfrågar plats	89,5%	89,3%	89,5%	
Antal placerade barn	20 612	20 654	20 803	149
Omräkning heltidsplatser	98,0%	98,0%	98,0%	
Antal heltidsplatser	20 206	20 245	20 393	148

I tabellen nedan redovisas den beräknade fördelningen av de 20 393 heltidsplatserna som budgeteras för 2018 fördelat mellan kommunal och fristående verksamhet.

	Budget 2017	Prognos 2017	Budget 2018	Förändring prognos 2017/ budget 2018
Kommunala vht	17 142	17 174	17 257	83
Försäljning kommunala vht	-23	-19	-20	-1
Köp av andra kommuner	38	49	50	1
Fristående vht i Malmö	2 969	2 962	3 026	64
Fristående vht utanför Malmö	80	80	80	0
Totalt antal heltidsplatser	20 206	20 245	20 393	148

I tabellen nedan redovisas den beräknade fördelningen av de 20 393 heltidsplatserna som budgeteras för 2018 fördelat mellan förskola och pedagogisk omsorg.

	Förskola	Pedag. omsorg	Budget 2018
Kommunala vht	17 225	32	17 257
Försäljning kommunala vht	-20	0	-20
Köp av andra kommuner	50	0	50
Fristående vht i Malmö	2 876	150	3 026
Fristående vht utanför Malmö	80	0	80
Totalt antal heltidsplatser	20 211	182	20 393

Ekonomi

Kommunbidraget uppgår till 2 812,6 Mkr. Jämfört med budget 2017 har kommunbidraget ökat med 26,8 Mkr avseende demografiska förändringar och 73,3 Mkr (2,7 procent) som kompensation för ökade priser och löner.

Nämndens totala intäkter uppgår till 2 929,2 Mkr. Utöver kommunbidrag har förskolenämnden intäkter bland annat i form av statsbidrag, återsökning av momskompensation från staten och intäkter från andra kommuner. Statsbidrag riktade till den kommunala huvudmannen budgeteras till 85,2 Mkr, vilket är en minskning med 2,9 Mkr jämfört med 2017. En stor del av denna minskning återfås i form av ökade föräldraavgifter på grund av förändringar i maxtaxan. Momskompensation budgeteras till 27,2 Mkr och barn från andra kommuner som går i kommunal förskola i Malmö innebär 2,6 Mkr i budgeterade intäkter. I budgeten ingår också resurser med 1,5 Mkr avseende förskolans andel av gröna skolgårdar som organisatoriskt tillhör grundskolenämnden.

Kostnader för förskolenämnd, förvaltningsledning, myndighetsutövning och administration uppgår till 168,8 Mkr. För administrativa kostnader på utbildningsområdesnivå avsätts 21,3 Mkr inklusive lokalkostnader.

För öppna förskolor och familjecentraler budgeteras 16,1 Mkr.

Lokalkostnader i de kommunala förskolorna och kommunal pedagogisk omsorg budgeteras till 511,8 Mkr. I beloppet ingår hyreskostnader, kostnader för lokalvård, vaktmästeri, el, kapitalkostnader och underhåll. Lokalkostnaderna avseende de kommunala förskolorna har ökat med 23,4 Mkr jämfört med föregående års budget. Fristående förskolor ska erhålla en ersättning som motsvarar kommunens kostnad per plats med uppräknings för administration och momskompensation. Kostnaden för lokalersättning till fristående förskolor budgeteras till 88,7 Mkr.

För barn som går i förskola eller pedagogisk omsorg i annan kommun beräknas kostnaden till 6,6 Mkr.

Fristående verksamheter erhåller ersättning för administration och momskompensation utöver grundbeloppet (grundersättning, strukturersättning samt lokalersättning). Kostnaden för moms och administration avseende grundbeloppet till fristående måste därför dras av från det totala kommunbidraget för att därefter kunna beräkna utrymmet för grundersättning och strukturersättning till kommunala och fristående verksamheter. Kostnaden budgeteras till 35,9 Mkr.

Utöver budgeterade intäkter och kostnader enligt ovan erhåller de kommunala förskolorna föräldraavgifter från vårdnadshavarna. Intäkterna budgeteras till 157 Mkr, vilket inkluderar en ökning till följd av förändringar i maxtaxan. Denna del ingår inte i grundersättningen utan utbetalas via serviceförvaltningen till de kommunala förskolorna. De fristående verksamheterna erhåller föräldraavgifter direkt från vårdnadshavarna.

Intäkter i form av statsbidrag för minskade barngrupper ingår inte heller i grundersättningen utan budgeteras separat för de kommunala förskolorna. 2018 förväntas förskolenämnden få 20 Mkr i statsbidrag för mindre barngrupper, vilket är en minskning jämfört med 2017 med 15 Mkr. Den budgeterade intäkten på 20 Mkr 2018 förutsätter att beviljat statsbidrag hösten 2018 kommer uppgå till samma nivå som beviljat bidrag för våren 2018. De fristående verksamheterna har samma möjlighet att ansöka om detta statsbidrag.

Intäkter	(tkr)
Kommunbidrag	2 812 590
Statsbidrag	85 235
Försäljning av plats annan kommun	2 644
Återsökning momscompensation	27 212
Övriga intäkter	1 500
Summa	2 929 181

Kostnader	
Nämnd, ledning, myndighetsutövning och administration	168 751
Administration förskolor	21 285
Öppna förskolor och familjecentraler	16 081
Tilläggsbelopp och specialverksamheter	71 241
Lokalkostnad kommunal förskola	511 606
Lokalkostnad kommunal pedagogisk omsorg	200
Lokalersättning fristående förskola o enskild ped omsorg	88 734
Köp av förskoleplats i annan kommun	6 610
Momscompensation, administration fristående	35 939
Summa	920 446

Belopp att resursfördela **2 008 735**

Sammantaget uppgår kostnaderna för förvaltningsledning, övergripande administrativa kostnader, myndighetsrelaterade kostnader, lokalkostnader samt ersättning för administration och momscompensation till fristående verksamheter till 920,4 Mkr. Det återstående budgetutrymmet uppgår därmed till 2 008,7 Mkr. Detta belopp ska fördelas på de 20 393 heltidsplatser som budgeteras i kommunal verksamhet samt i enskild förskoleverksamhet och pedagogisk omsorg. Beloppet ska fördelas enligt resursfördelningsmodellen och viktas utifrån ålderskategori.

Grundersättningen ökar med 1 766 kr per plats, eller 1,9 procent jämfört med nämndsbudgeten för 2017.

De fristående förskolorna erhåller en ökad lokalersättning om 1 182 kr per plats, då lokalkostnaderna för de kommunala förskolorna ökar. För de fristående förskolorna blir ersättningen totalt 2,4 procent högre jämfört med nämndsbudgeten 2017.

Den kommunala och enskilda pedagogiska omsorgen får också en ökad grundersättning med 1,9 procent jämfört med föregående år. Lokalersättningen till enskild pedagogisk omsorg är oförändrad. För den enskilda pedagogiska omsorgen innebär detta att den sammantagna ersättningen ökar med 1,8 procent jämfört med nämndsbudgeten 2017.

	Reviderad budget 2016	Budget 2017	Budget 2018	Förändring jfr med budget 2017	
Kommunal förskola					
Grundersättning (snitt)*	89 858	92 935	94 700	1 766	1,9%
Totalt per plats	89 858	92 935	94 700	1 766	1,9%

	Reviderad budget 2016	Budget 2017	Budget 2018	Förändring jfr med budget 2017	
Fristående förskola					
Grundersättning (snitt)*	89 858	92 935	94 700	1 766	1,9%
Lokalkostnadsersättning	27 586	28 519	29 701	1 182	
Totalt per plats	117 444	121 454	124 401	2 948	2,4%

	Reviderad budget 2016	Budget 2017	Budget 2018	Förändring jfr med budget 2017	
Kommunal pedagogisk omsorg					
Grundersättning (snitt)*	89 858	92 935	94 700	1 766	1,9%
Totalt per plats	89 858	92 935	94 700	1 766	1,9%

	Reviderad budget 2016	Budget 2017	Budget 2018	Förändring jfr med budget 2017	
Fristående pedagogisk omsorg					
Grundersättning (snitt)*	89 858	92 935	94 700	1 766	1,9%
Lokalkostnadsersättning	6 250	6 250	6 250	0	
Totalt per plats	96 108	99 185	100 950	1 766	1,8%

*) Grundersättningen är beräknad som ett viktat genomsnitt av grundersättningen för åldersgruppen 1-2 år och åldersgruppen 3-6 år

Resultaträkning

Tkr	Prognos 2017	Budget 2018	Förändring
Bidrag	174 178	146 946	-27 232
Övriga intäkter	2 446 184	2 492 904	46 720
Totala intäkter	2 620 362	2 639 850	19 488
Lönekostnader	-1 384 767	-1 397 130	-12 363
PO-Pålägg	-532 410	-535 515	-3 105
Övriga personalkostnader	-578	-548	30
Totala personalkostnader	-1 917 755	-1 933 193	-15 438
Lokal- och markhyror	-370 642	-385 203	-14 561
Övriga kostnader	-3 019 422	-3 102 710	-83 288
Avskrivningar	-23 324	-27 470	-4 146
Totala övriga kostnader	-3 413 388	-3 515 383	-101 995
Nettokostnad exkl. finansnetto	-2 710 781	-2 808 726	-97 945
Kommunbidrag	2 715 276	2 812 590	97 314
Finansiella intäkter			
Finansiella kostnader	-4 495	-3 864	631
Resultat	0	0	0
Nettokostnad	-2 715 276	-2 812 590	-97 314

Investeringsram

Typ av investering	Prognos 2017	Budget 2018	Förändring
Nybyggnation, säkerhet, inne- och utemiljö på befintliga förskolor	40 000	45 000	5 000

Nämndens investeringsram uppgår för 2018 till 45 Mkr. För 2018 avsätts 20 Mkr för inventarier i samband med nybyggnation och 25 Mkr för förbättringar i inne- och utemiljö på befintliga förskolor.